

non vult pro peccato holocausta in quibus cre-
matur caro aliena. **Sed**

Sacrificiū deo spiritus contribulatus
cor contritum et humiliatum deus non
despicies.

Sacrificiū peccatorū (deo) placens et gra-
tū est (spiritus contribulatus) id est simul cum
corpore tribulatus et p peccatis plurimū anxi-
atus ut spūs teratur dolore et corpus afflicto-
re. vel de suis et aliorū peccatis turbatus in quo
datur spes venie cōuertendis si penitere velint.
Hoc enī sacrificio peccata solvuntur. quia (cor
contritum) prius p compunctionem (et) deinde
(humiliatū) p confessionem non elatum p pec-
cati exculationem o (deus nō despicies) immo
gratanter respicies et accipies. **Vnus enī di-**
citur et plus intelligitur. **Ergo** cōtribulatio in
satisfactione operis: contritio in dolore cordis:
humiliatio in cōfessione oris faciunt gratū deo
sacrificiū. **Qd sacrificiū** ut tibi fiat

Benigne fac dñe in bona voluntate tua
syon: ut edificentur muri hierusalem.

Benigne fac id est largam benedictionem et
misericordiaz impende peccata dimitte et
grām conferendo. o (domine) cui tale placet sa-
crificiū (in bona voluntate tua) .i. et gratuita
gratia tua nō ex meritis suis (syon) id est eccle-
sie tue militanti que est in speculatione sup no-
rū et aliquid speculatur quod sperat et ex vni-
us pedibus videlicet fidelibz animabus (edificen-
tur muri hierusalē) .i. vterqz paries ecclesie scz
iudaicus et gentilis in fide spe et charitate cō-
struatur ad edificandā ecclesiam et muniendā.
Syon interpretatur speculatio et hierusalem
visio pacis. **Agnosce** ergo vos in syon et hic
rusalem si certā spem futurā expectatis et si pa-
cem cum deo habetis.

Tunc acceptabis sacrificiū iusticie ob-
lationes et holocausta: tunc imponent su-
per altare tuum vitulos.

Tunc scz cum ecclesiaz cōstruxeris (acce-
ptabis) a fidelibus et gratū habebis (sacrifici-
um iusticie) id ē iuste laudis tibi debite: vel bo-
norum operum tibi placentium. acceptabis
etiā (oblationes) de rebus exterioribz. .i. sacrifi-
cium elemosynarum (et holocausta) igne con-
sumenda id est sacrificiū mortificationis: et (tūc
imponent) .i. offerent (super altare tuū) quod
est fides ubi sacrificia offeruntur: qz quicquid
offertur p fidem offerri debet. (vitulos) id est sa-
crificiū mortis se ipsos martyrio exponētes:
et sicut vitulos ad mortē duci pmittentes. **Vel**
(vitulos) .i. seipsos innocentes novos a iugo

legis et peccati liberos hostiam viūā sanctam
tibi placentem.

Oratio.

Proflue miserationis ineffabile nomen de-
us trinitas qui humani pectoris antrum emū-
dans vicis sup candorem efficitis niuis: inno-
ua qsumus in visceribus nostris spm sanctū
tuum quo laudem tuā annunciare possimus:
ut recto principalibz spiritu cōfirmati merea-
mur eternis sedibus in hierusalem celeste com-
poni. **Per dñm.**

Psalmus de culpa et pena hominis
peccatoris et iniqui: et econtra de meri-
to ac premio innocentis et iusti.

ps. li.

Quid gloriaris in

malitia: qui potens es iniquitate?
Auctor psalmi. **pheta David.** **Ti-**
tulus talis est. **In finem** intellectus **David** rē.
Hec persecutio et Dohet accusatio impleta est
et quotidie impletur in ecclesia. **Igitur** intelle-
ctus huius psalmi in finem tempoz est referē-
dus quo impij damnabuntur et boni remune-
rabuntur et attribuendus est **David** .i. cuilibet
fidelī: habitis de eo negocio quod significatū
est cum venit **Dohet** idumeus id est terrenus ali-
quis malicia motus: qz **Dohet** interpretatur mo-
tus: et idumeus terrenus. et nunciauit **Saul** qui
interpretatur appetitio p quē significatur mors.
quia sicut hunc peccator **pls** a deo petijt rex
ita nos p illicitū appetitū acquisiuius mor-
tem et appetitus malus anime mors est: et dixit
ei instigando eum ad psecutionē venit **David**
id est quilibet fidelis in domū **Abimelech** qui
regnum patris mei interpretatur. .i. in consorziū
ecclesie in qua regnat deus pater. **Saul** enī et
Dohet psequentes **David** et **Abimelech** signi-
ficant regnum terrenū et transitoriū nō ad vis-
tam sed ad mortē pñens quod psequitur bo-
nos ad regnū celeste pñentes. **Materia:** pec-
catoris iniqui culpa et pena: iusti vero meriti
et premium. **Intentio:** retrahere fideles a malo
et allicere ad bonum. **Sententia** in generali: p
pheta in isto psalmo in persona sua seu fidelis
anime loquitur de quolibz iniquo qui glorian-
do de malicia sua iniquē potenter agit iniquita-
tem et detractōnem diligit: cui etiā penam fina-
lem scz eternā damnationē predicit. et similiter
loquitur de iusti merito et premio. **Postqz** ergo
supra egit de penitentia: agit nunc de duobz ge-
neribus hoim quoz vnum est terrenum aliud
celeste. vñ psequit: aliud patitur. vñ gloriat
in malicia: aliud in deo: intendens peruersum

genus de quo primo agitur puerilitate ad penitentiam reuocare et viam veritatis ei ostendere. Sententia in speciali contra puerfos ergo propheta inuictor faciens dicit. **Quid**. i. quare. p. quo fructu p. quauilitate (gloriaris in malicia) cum in bono non sit gloriandum. q. d. hec tua gloriatio est pessima. q. d. propria est peccatum ex certa malicia plus profecto est gloriari in iniquitate quam iniquitatem opere exercere (quod potens es iniquitate) id est tu persecutor et amator mundi cui licentia et potentia iniquitatem operandi est concessa: et qui potenter exerceas iniquitatem que potentia de imbecillitate preedit: quod est quedam penitas ad peccandum et consuetudo reprehendit in isto: et voluntas mala et actio puerfa. **Malicia** autem exequitur p. ptes cum subiungit.

Tota die in iniusticiam cogitauit lingua tua: sicut nouacula acuta fecisti dolum.

Tota die. i. assidue (iniusticiam cogitauit lingua tua) scilicet cordis. **Quale** enim officium foris habet lingua in loquendo tale officium lingua cordis intus habet in cogitando. **Hinc** est quod sine verborum strepitu sepe nobis ipsis loquimur in corde. **Nec** solum cogitasti malum sed etiam fecisti. **Ubi** subdit (sicut nouacula acuta) quasi assumilet agere vultus nitorum et genas vulnerare sauciet dolum facit sic et tu fecisti dolum: quod cum diligere simul las fraudulenter vulneras. **In** hoc versu cogitatio et actus malicie continetur in sequenti vero affectus designatur cum dicitur.

Dilexisti malitiam super benignitatem: iniquitatem magis quam loqui equitatem.

Dilexisti malitiam super benignitatem. q. d. non solum cogitasti et fecisti: sed etiam dilexisti malum quod est summa malitia: nec hoc tamen dilexisti ad faciendum sed etiam ad loquendum et ideo subdit (iniquitatem magis quam loqui equitatem) scilicet dilexisti. quasi diceret aut facis malum aut dum non potes facere dicis malum aut quoniam nec hoc potes vis et cogitas malum hoc semper conuenit reprobis ut magis diligant malum cogitare: agere: loqui: quam bonum. **Et** in hoc est duplex iniquitas et damna: tio: quod quod reprobandum erat eligunt: et quod eligendum fuerat contemnant.

Dilexisti omnia verba precipitationis: lingua dolosa.

Dilexisti omnia verba precipitationis. i. ad precipitandum: deiicendum innocentes o (lingua dolosa) et fallax ministra malicie. i. tu qui es lingua dolosa: hoc est dolosus in lingua vel linguosus et dolosus: aliud in corde gestas aliud ore promens. **Tam** enim non curat quid dicat: quod mentiat qualiter fallat sed ad omnem falsitatem dolositatem ra-

nitatem se precipitem derelinquit. **Unde** hominatus cum lingua dolosa: quod homo quicquid censet nomine membrum: quod magis in coramperat vel commendat. **Et** subiungit de ceteri sine iniqui.

Propterea deus destruet te in fine: euellet te et emigrabit te de tabernaculo tuo et radicem tuam de terra uiuentium.

Propterea deus destruet te in fine. i. finaliter quantumcumque differat et si modo videris stare et florere tanquam fenum in agro. **Destruet** autem hoc modo quod prius (euellet te). i. dignitatem tuam auferet et te deiiciet et post (emigrabit te). i. emigrare et transire te faciet de tabernaculo tuo). i. de presentis mundo quem diligis et quasi tabernaculum tuum facis vel de corpore siue de ecclesia in qua stare debuisti (et radicem tuam). i. animam tuam queruiscat corpus: sicut radix arboris: euellet (de terra uiuentium). i. de beatitudine sanctorum. deinde mutans personam subiungit.

Et ridebunt iusti et timebunt: et super eum ridebunt et dicent: ecce homo qui non posuit deum adiutorem suum.

Et ridebunt modo iusti. i. intelligent quod legunt quid seruet in fine malis (et timebunt) sibi plus quam ante nec ipsi pereant: quod presentente flagellato sapiens astutior erit: et in futuro (super eum ridebunt). i. superiores existentes in ratione dignum iudicabunt quod letabit iustus cum viderit vindictam et gaudebit se esse dissimile et iam tunc non erit locus compatiendi et correctiois sed tamen damnationis (et dicent) interiori locutione sua (ecce homo) qualiter puniendus est (quod non posuit deum adiutorem suum). i. non habuit fiduciam et spem in domino.

Sed sperauit in multitudine diuitiarum suarum: et preualuit in vanitate sua.

Sed sperauit in multitudine diuitiarum suarum. id est in copia auri et argenti potentie et glorie et aliarum rerum ponendo ibi finem suum. **Non** quod habuit diuitias sed quia in ipsis sperauit ideo damnatur: quod habet aliquis qui non amat: et ardet auaritia qui non habet (et preualuit) ceteris ad spiritum modicum (in vanitate sua) scilicet in prosperitate et affluentia temporalium que tamen transiunt velut umbra. **Nihil** enim vanius eo qui putat plus valere nunc quam deus. **Deinde** post vituperationem iniqui et malorum sequitur laus prius contrarie scilicet bonorum. q. d. mali sperant in diuitiis.

Ego autem sicut oliua fructifera in domo dei: speravi in misericordia dei in eternum et in seculum seculi.

Ego autem dixi populus dei manens perenne in domo dei. i. in ecclesia sicut oliua fructifera in

radice fidei in pinguedine caritatis et fructificatione bonorum operum. Sicut oliua nec in hieme nec in estate sua; amittit viriditatem sic sanctus vir nec in prosperis nec in aduersis amittit virtutum decorem sicut etiam oleum tria prebet. scilicet pabulum medicinam et lumen sic vir iustus debet prebere pabulum esurientibus; lumen ignorantibus medicinam egrotis (sperauit) non in diuitiis siue in honoribus sed in misericordia dei duratura (in eternum) et p. i. (in seculum) subsecutiuum (seculi) istius. i. non ad terrena adipiscenda sed ad ea que sunt in eternum seu eterna. **Et**

Confitebor tibi in seculum quia fecisti: et expectabo nomen tuum quoniam bonum in conspectu sanctorum tuorum.

Confitebor tibi professione laudis. i. laudabor te (in seculum). i. in eternum p. collatis beneficiis (quod fecisti) hec predicta scilicet quod sum oliua. quod speraui in misericordia in eternum nam ego nihil feci nisi malum: deus est autem qui operatur in nobis et uel le et operari p. bona voluntate (et ideo cum pacia (expectabo nomen tuum). i. rem nominis tui quod est iesus puta salutem in futura retributione iustum et quod tunc saluabor (quoniam bonum) est nomen tuum. i. delectabile et iocundum sed non nisi corde gustanti. Unde subdit (in conspectu sanctorum tuorum) tunc qui soli gustantes sentiunt quod suauis est dominus. Si nihil dulce esset martiribus nequaquam tantas tribulationum amaritudines equo animo tolerarent. Et quanto quisque sanctior est tanto dulcius et suauius sapit nomen domini in corde eius. Tanto etiam patienter et desiderabilius expectat ut tandem videre mereatur quod amat.

Oratio

Totius mundane vanitatis destructor opus deus fac nos in domo tua sicut oliuam florere fructiferam ut in tua misericordia sperantes ab iniquitatis maledicto saluemur. Per deo.

Psalmus de peccatoribus et prauis in malicia sua pertinaciter obstinatis et negantibus deum factis suis

.liij.

Dixit insipiens in corde suo non est deus:

Titulus hic est in fine intellectus dauid p. melech hoc est iste intellectus attribuendus est dauid p. he inuitanti nos in fine. i. in conformitatem christi qui est finis legis habitus p. melech quod interpretatur dolens uel percutiens et significat ecclesiam p. qua increpantur hic homines inter quos gemit perituri. Materia contemptus dei a malis insipientibus dei non cognoscentibus. Intentio con-

futare huiusmodi contemptores dei et bonos consolari et maxime intendit confutare iudeos christum dominum esse negantes. Sententia in generali propheta in isto psalmo loquitur de quolibet peccatore in malis suis obstinato qui licet deum confiteatur uerbis: factis tamen negat et increpans malos ostendit ipsos in eternum puniendos bonos uero salutem consequuturos. Quia enim super conatus est ad penitentiam reuocare pueros nunc de obstinatis et contemptoribus subdit ostendens eos in futuro puniendos. Sententia in speciali primo ergo increpans malos et improperans ait (Dixit insipiens). i. omnis qui male uiuit (in corde suo) apud se et si non audet ore apud alios: in corde inquit ubi deus audit et si non homo (non est deus) sic enim operatur quasi cogitet deum non esse. Nam qui putat deo placere mala uel qui dicit eum omnibus parcere non eum putat esse deum. Idem namque deo esse esse deum et esse iustum quod iusticia in deo deus est. Quo ergo negat eum esse iustum negat esse deum. Eum uero negat esse iustum qui ei putat placere mala uel non punire. Insipiens etiam iudeus dixit in corde suo de christo hic homo non est deus. Idem hodie dicunt infideles.

Corrupti sunt et abominabiles facti sunt in iniquitatibus: non est qui faciat bonum.

Corrupti sunt omnes tales corruptione et uoluptatibus peccatorum in se corrumpit anima in uis concupiscibili p. auariciam que tollit ei amorem dei: in uis rationali p. superbiam que aufert ei cognitionem dei et sui et in uis irascibili p. inuidiam que extinguit iusticiam. Corruptum etiam corpus diuersis uiciis in diuersis membris suis et sic corrupti (abominabiles). i. odibiles (facti sunt) deo angelis sanctis et bonis hominibus (in iniquitatibus) suis. i. merito iniquitatum suarum et hoc a deo quod (non est) de illis seu numero talium (qui faciat bonum) meritorum. Sed.

Deus de celo prosperit super filios hominum: ut videat si est intelligens aut requirens deum.

Deus de celo. i. p. sanctas animas in quibus habitat (prosperit super filios hominum). i. admonuit eos qui deberent esse filii hominum ratione uentum portando imaginem noui hominis uel super filios hominum non dei: homines enim et se mali sunt ex deo boni et ideo filii hominum sunt: quoniam male faciunt: quoniam autem boni filii dei (ut videat). i. uideri faciat si est aliquis intelligens) uel intelligere satagens p. ueram cognitionem (aut requirens deum) p. bonam operationem. Multi requirunt et non intelligunt ut simplices. Multi intelligunt et non requirunt ut litterati. Quales autem inueni fuerint subdit.

Omnes declinauerunt simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum non est usque ad unum.

Omnes declinauerunt a rectitudine iusticie et a via veritatis et (simul) cum ipsa declinatione et p[er] cordi p[er]uitate (inutiles) et p[er]nitiosi (facti sunt) sibi et alijs et inepti ad p[er]secutionem vite eterne. **U**nus non est qui faciat bonum: per se. scilicet ductus ratione et quasi ex dolore repenit (non est usque ad unum). id est non est vnicus nec vnus talis de eis reperit. Si saltem vnus exciperet diceret p[ro]pter vnum. **C**ongruus ordo: prius declinantes tunc inutiles fiunt: deum non est qui faciat bonum. Et sequitur cominatio malorum p[ro] finem. **S**ed.

Nonne scient omnes qui operantur iniquitatem: qui deuorant plebem meam vt cibum panis.

Nonne scient in futuro dei iusticia omnes qui nunc operantur p[er]tinaciter (iniquitatem). quod d. immo scient tunc p[er] pene expiendiam qui modo scire nolunt p[er] cordis intelligentiam et (qui deuorant plebem meam) volentes eam p[er]sumere (vt cibum panis). id est semper et assidue de ceteris enim manducamus modo hoc: modo illa: semper autem panem vel ita delectantur in spoliatione et occisione innocentium ac si comederent lapidum et bonum cibum. Et merito hoc eis. **Q**uia.

Deum non inuocauerunt illic trepidauerunt timore vbi non fuit timor.

Deum non inuocauerunt p[ro] p[er]niciam hoc quodque inuocat quod habere vult: hoc dicendo p[ro]solat fideles gementes ne imitentur p[er]sperantes quod tales deum non inuocauerunt vt in eis habitaret. **U**nde cito perierunt sunt: ideo illic trepidauerunt timore vbi non fuit timor: habendus. quod de terrenis timuerunt de quibus non esset timendum sed non de eternis vbi esset timendum formidantes tamen mala p[er]niciis vite temporalia non offensam diuinam et mala eterna. **S**ed quare hoc.

Quoniam deus dissipauit ossa eorum qui hominibus placent: confusi sunt quoniam deus spreuit eos.

Quoniam deus dissipauit. id est dissipari p[er]misit (ossa). id est vires et potentias anime seu interiora bona (eorum qui hominibus placent). id est placere in malo querunt et intendunt. quod d. quod hominibus placere appetentes noluerunt esse serui christi p[ro]pterea deus vires anime et interiores sensus scilicet rationem intellectum memoriam et alia huiusmodi in eis destruxit quod ideo ossa dicuntur quod sicut ossibus caro ita virtutibus anima sustentatur: bonum est placere homini p[ro]pter deum in quo magis quam intelligit deo placere quam homini (confusi sunt)

id est confundent eterna confusione quod a regno dei sepebunt (quoniam deus spreuit eos). id est spernet efficiens eos a consortio sanctorum et iuste quod ipse prius spreuerit deum: et ponit p[re]teritum p[ro] futuro ratione certitudinis. **E**t israel saluabitur vnusquisque.

Quis dabit ex syon salutare israel: cum conuerterit deus captiuitatem plebis sue: exultabit iacob et letabitur israel.

Quis dabit ex syon id est ex celis vbi est clara dei visio et speculatio (salutare israel). id est salutem vel gratiam salutare p[ro]p[ri]o videnti deum nonne ipse deus solus de quo dixerunt stulti non est deus: quod cum conuerterit deus captiuitatem plebis sue translatando eos de p[er]nicii babilonia ad supernam hierusalem (exultabit iacob) qui hic luctatur (et letabitur israel) qui hic deum in enigmate p[re]templat est. **Q**ui nunc est verus iacob. id est vir iustus luctans contra vicia et supplantans ea erit tunc verus israel videns deum et cognoscens p[er]fecte. **I**ste psalmus etiam superius expositus est p[re]ter verum penultimum qui ibi non est.

Oratio.

Respiciens de celo sancto tuo deus p[er]summe pone terminum insipientie nostre v[er]ta terroribus vanis erunt tibi soli de puritate cordis integra placeamus. **P**er do.

Oratio christi vel ecclesie seu iusti positi in tribulatione p[ro] liberatone a malorum aduersantium infestatione et persecutione.

Ps. liij.

Deus in nomine tuo

saluum me fac: et virtute tua iudica me. **A**uctor psalmi p[ro]pheta dauid. **T**itulus talis est in fine in carminibus etc. quod d. hic est intellectus dauid. id est christi vel corporis eius admonitionis etiam in aduersis p[er]seuerandum esse in carminibus vel hymnis. id est in dei laudibus usque in finem p[er]summantem intellectus dico conceptus vel habuit cum venissent ziphei. id est flores seculi. ziphei enim interpretantur flores ad saul. id est ad regnum temporale et mortis que p[ro] saul significat et dixissent p[ro]dendo nonne dauid absconditus est apud nos. id est christus latet in carne: vel ecclesia in spe occulta: flores enim gloria temporalis p[er]secuti sunt christum in homine latente vel ecclesiam cuius bonum intus est et merces occulta. **B**eati enim mortui mundo quorum vita abscondita cum christo in deo latet inter flores huius seculi inter quos sunt viles et abiecti. **Q**uamuis ergo p[er]uersi et obstinati de quibus super dictum est in malicia p[er]seuerent et nos p[er]sequantur nos tamen patienter in bonis et dei laudibus p[er]seuerare debemus ad quod hortamur in h[uius] psalmo et tribus sequentibus. **U**nus et pater ratio ordinis

in eisdē. **M**ateria psecutiō maloz bonos iniquos opprimentū. **I**ntētiō monere nōs in aduersis ad patientiā orationē ⁊ dei laudē ⁊ t̃tillatā in cōmoda lecto aīo pcurram⁹ eaq; nobis ad futuram salutē pdesse postulem⁹. **S**entētia in generali ppha in isto psalmo agit de clamore ino centē patientis ad deū ⁊ liberatiōe ipsi⁹ ab op⁹ p̃sidiō maloz ⁊ p̃nt esse ṽba christi in tribulatione orāns ⁊ se orandi et pseuerandi nobis exemplar pponentis; vel ecclie seu illi⁹ orāns ⁊ inter malos latentis cui⁹ bonū intus est ⁊ merces occulta. **U**bi in hoc psalmo ⁊ seq̃nti duplex sēsus in p̃su fuerit refert p̃muis ad christū ⁊ secū⁹ ad ecclīā et iustū vbi autē simplex ibi loq̃t in eadē voce christus ⁊ ecclīa seu iustus; simile huius in plurib; alijs regit locis. **S**entētia in sp̃ali orat g̃ christus vel ecclīa seu iustus inter malos dicens **D** (Deus) p̃f (in noīe tuo) glori ficādo) saluū me fac) resuscitando) ⁊ in virtute tua iudica me). i. fm tue virtutis excellentiā cre scat iudiciū meū vt oēs discernant ⁊ cognoscāt qz tu me misisti. **U**el (deus in noīe tuo). i. ad et p̃inuationē sc̃i noīs tui qd̃ est iesus sine saluator (saluū me fac) hic a pctis ⁊ a malo inuine psecutiōis. i. imple in me rem noīs tui qd̃ est saluatio (et in virtute tua). i. in potentia tua (iudica me). i. discerne me a malis in p̃nti mēte merito ⁊ in futuro loco ⁊ p̃mio. **D**ecurr⁹ maxime apparet cū parcis miseris. **U**n̄ oratiō de⁹ qui omnipotentā tuā pcendo maxime ⁊ miserrando manifestas.

me esse deuz in hoie latentē si enī cognouissent
nunquā dñm glorie crucifixissent fuit ergo cā
tanti pñi cecitas cordis ⁊ infidelitas cecitatis
vero causa fuit supbia. **U**nderalde est cauē-
da. **Q**uel quoniam alieni) a veritate et virtute scz
mali (insurrexerūt a duersum me) psequendo
(et fortes) scz demones: ⁊ aduersarij mei poten-
tes (quesierūt animā meā) ad perdendū ⁊ non
posuerunt deū ante conspectū suū) quia pu-
tant deum nescire quid agit et dei timore post-
posito me pdere querūt ve homini illi q nō po-
nit deū ante conspectū suū qz tenebatur ⁊ sic in-
cidit in omnē errorē ⁊ iniquitatē nam domin⁹
est illuminatio nostra. **S**ed ppter hoc non ti-
meo vel despero.

Voluntarie sacrificabo tibi: et confitebor nomini tuo dñe quoniā bonū est.

Voluntarie sacrificabo tibi) qz voluntarie et ex caritate se ipm obtulit patri filius in sacrificiū p nobis vel (voluntarie) nō coacte vt timore mortis vel pene sed gratis p dilectiōe nō ppter aliud sacrificabo tibi sacrificiū laudis et bonoz operū: omne enī opus bonū deo oblatum dici potest sacrificiū. Et bene pmissit voluntarie voluntatē enī et affectū pensat deus in oī sacrificio et quanta est deuotio et voluntas offerentis tñ est apud deū sacrificiū eius nō enim coacta dona coacta seruicia diligit deus (et pfecte boni nomini tuo dñe). i. laudabo nomen tuū et cuncta que ago ad laudē et gloriā nois tui faciam (quoniā bonū est). i. nō ppter aliud sed qz nil melius illo noie inuenio. Causa pfectionis et laudis debet esse ipa bonitas nois. i. rei nois et sola bonitas dei et hoc est voluntarie et gratis confiteri qz ppter se nō ppter aliud qd ab eo uelim. Qui ppter aliud laudat ex necessitate laudat qz si illud haberet nō laudaret mihi autē et que dedit ppter dantē placent. Et uero bonū est nomen tuū qz ex hoc intellexi.

Quoniā ex omni tribulatione eripuisti me: et sup inimicos meos desperit oculus meus.

Quoniā ex omni tribulatione eripuisti me) vt nulla tribulatio mihi pualeret et sup inimicos meos supatos (desperit oculus meus) me resurgente. **U**el qm ex omni tribulatiōe eripuisti me). q. d. in hoc pbauī nomē tuū esse bonū qm liberaſti me a tribulatiōe que data ē ad ammonitiōē. Si enī ante tribulatiōē possem cognoscere et aliter scirem bonū esse nomē tribulatio forte mihi necessaria nō fuisset. S; adhibita est tribulatio ad ammonitiōē: ammonitio facta ad tuā laudatiōē. Non enī intelligerēbī essem nisi de infirmitate mea admonitus essem. Unde li qm nō est causatiuū qz eēt pdictis contrariū si ideo diceret laudāndus qz liberat a tribulatiōe. Ergo qz liberat pbatio est et argumētum bonitatis dei occasio laudis nō causa (et super inimicos meos) florentes (desperit). i. deorū sum et inferius aspexit (oculus meus) sursum tendens altitudine cordis ad te pueniens. Den te rapta ad deum uidet qz omnis flos est vt fenum et confidens dei bonitate nihil reputat in imicoz insidias iuxta illud beati uincētiū. Ecce nunc in sublimi ago et omnia mundana despicio.

Oratio.

Saluifica dñe eccliam tuā in tui nominis ptectione pſidentē vt despectis inimiciuoluntaria te pſessione magnificet. Per do.

Oratio christi vel ecclesie seu iusti innocentem patientis et ad deum p sua liberatione humiliter recurrentis.

.liij.

Exaudi deus orationem meā: ne despereris deprecator; meā intende mihi et exaudi me.

Auctor ps. ppha dauid. Titulus hic est in fine in carminibz intellectus dauid hoc est. Intellectus huius psalmi attribuendū est dauid. i. xpo vel ecclie monenti et instruenti nos suo exem plo pſeuerare vsqz in finem et pſummatiōē in carminibz. i. in dei laudibz. semp enī laudandus est deus siue erudiat aduersis siue pſoletur letis. **U**n hic ps bene post pcedentē sequit qz ad idē hortat. Materia xpi bonoz a nois et ingratiss: iniqua pſecutio. Intētiō monere iustos vt pſentia mala patienter tolerant et in deū sperent. Deficit enī homo in pñibz angustijs nisi in xpm figat oculos mentis. Sententia in generali ppha in isto psalmo loquit de xpo et ecclia vel de quolibet iusto in tribulatiōe posito quibus ingrati aduersant et fabricant machinatōes in dolo ppter qd ab istis liberari optat et orat ne in tribulatiōe deficiat. Sententia in speciali xps ergo vel ecclia seu iustus laboras inter fluctus seculi orat dicens. **E**xaudi) o de pater (orationē meā) clarificando me et resuscitando et (ne despereris deprecationē meā) ppter humilitatē seruilis forme (intende mihi et exaudi me) Dando fortitudinē infirmitati carnis. **U**el (exaudi deus orationē meā) p bonis assequendis et (ne despereris deprecationē meā) p malis euitandis et quia plerūqz orationem et deprecationē deus et exaudit et despiciat quando qd male petunt iratus tribuit cōsequenter subiungit intende mihi et exaudi me) tunc enī mihi dñs intendit et nō solū orationē meā s; me exaudit qm id qd ego postulo ad utilitatem anime mee tribuit. Et necesse est vt me exaudias. Quia.

Contristatus sum in exercitatione mea et conturbatus sum a voce inimici et a tribulatione peccatoris.

Contristatus sum in exercitatione mea) scz passionis mee. **U**n ait: tristis est anima mea vsqz ad mortē et conturbatus sum a voce inimici et a tribulatiōe peccatoris) qz indei maledicēdo et tribulādo me tribulauerūt. **U**el (tristatus sum) i. s; aīa cū corpore tristatus (in exercitatione mea). i. in penis et tribulatiōibz in quibz mali me exercitōis nempe malus uiuit vel vt corrigat vel vt p

eum bonus exerceat (et conturbatus sum a vo-
ce inimici) vitia loquentis (et a tribulatione
peccatoris) flagella inferentis. Adhuc enim ec-
clesie inimici non cessant membris christi aut ma-
la facere si possunt: aut si non possunt vel detra-
here et derogare. Deum reddit singula singulis. d.

**Quoniam declinauerunt in me iniquita-
tes: et in ira molesti erant mihi.**

Quoniam ipsi insultantes mihi (declinaue-
runt in me) quasi de vase in vas iniquitates (quod
eorum erant: quia mala sua mihi imponebant ac-
cusando et criminando: quod de eis iuste dici po-
terat in me retrosum ecce quomodo perturbat
est a voce inimici: et sequitur quomodo a tribula-
tione peccatoris (et in ira) id est propter iram suam non
ob iustam causam in furore suo non in merito
meo (molesti erant mihi) molestias mihi de fa-
cto sine ratione inferendo. Molesti quippe mihi
sed ruinosi sibi. Et per hoc.

**Cor meum conturbatum est in me: et for-
mido mortis cecidit super me.**

Cor meum conturbatum est in me) secundum homi-
nem (et formido mortis cecidit super me) simili-
ter secundum hominem cepit enim tedere et tristis esset an-
gelus domini confortabat eum. Vel (cor meum con-
turbatum est in me) ratione malorum predictorum
(et formido) id est metus (mortis) scilicet corporalis
vel spiritualis puta odij fraterni quod est mors ani-
me sicut vita est dilectio (cecidit) ut pondus su-
per me) quia timebam fraternum odium in currere eos
corripiendo. Ecce quam abominabile est fra-
ternum odium quod hic dicitur mors. Et inde.

**Timor et tremor venerunt super me: et
contererunt me tenebre.**

Timor) animi intus (et tremor) corporis fo-
ris pueniens ex timore cordis) venerunt super
me) et me opprimunt. Prietas enim mortis est ut
eam prius timeamus inde contremiscamus (et con-
tererunt) id est circumdederunt et coopuerunt (me te-
nebre) id est indei tenebrosi et ceci. Vel (contere-
runt me tenebre) id est mali homines qui persecun-
tur ecclesiam et coterunt ipsam odio: quia qui odit
fratrem suum in tenebris est. Sed in hac exerci-
tatione et infirmitate positus: quid ait: quid fe-
cit ostendit cum subiungit.

**Et dixi quis dabit mihi penas sicut co-
lumbe: et volabo et requiescam.**

Et dixi) id est ita patrem meum oravi resuscita
me pater apud te ipsum nam (quis) alius pre-
ter te (dabit mihi) existenti (sicut columbe) id est in
nocenti et sine felle amaritudinis (penas) id est
agilitate et possibilitate (et volabo) id est transibo
de hoc mundo ad patrem de iudaico populo ad gen-

tilem (et) ibi (requiescam) et caput reclinem. Vel
(et dixi) id est in corde meditatio: et in oratione opta-
do (quis dabit mihi pennas) virtutum et motum
desideriorum bonorum (sicut columbe) que simplex
est et felle caret (et) eis habitis ac mente relictis
terrenis (volabo) per celestium contemplationem a tri-
bulationibus et strepitu mundi in solitudine (et
ibi requiescam) in contemplatione in sinu et amo-
re dei mei videns iste undique mala esse et se ma-
lis non perficere: malos vero sibi officere vult ad
tempus separari a tot scandalis ne peccata infirmus
augeat manens cum eis: signanter autem dicit co-
lumbe columba enim a molestiis querit auolare
sed dilectionem non amittit semper gemit sic et bo-
nus vult se separare corpore ab hiis quibus non
potest, perdesse sed non amore amans eorum correc-
tionem et dolens prevaricationis ruinam. Et non
frustrabitur oratio mea. Nam.

**Ecce elongavi fugiens: et mansi in soli-
tudine.**

Ecce elongavi) me fugiens a iudeis vel a mu-
do (et mansi in solitudine) id est in gentilitate sue in-
celo. Illud etiam ad litteram christus tangit quod vita-
bat persequentes ut occasione ire demeret et ma-
nebat in desertis orans in quo docebat nos in
deserto conscientie quiescere cum a malis pres-
simur. Vel (ecce) habitis pennis (elongavi)
me distantia corporalivel saltem dissimilitudine
(fugiens) a malis vel a terrenorum desideriorum ac
carnalium cogitationum tumultibus et turbis (et) sic
elongatus (mansi in solitudine) corporis vel sal-
tem mentis. in quiete mentis delectabitur requie-
scens. Est solitudo loci et corporis que quandoque
est utilis sed parum, potest sine solitudine men-
tis. Est etiam solitudo mentis ab amore mun-
di et inquietatione vicioz que semper etiam sine
precedente est utilis. Est et solitudo eternitatis
in quam dominus post resurrectionem auolauit
quando in celum ascendit. Et ut hoc mihi prin-
geret.

**Expectabam eum qui saluum me fecit:
a pusillanimitate spiritus et tempestate**

Expectabam) patienter (eum) scilicet dominum id est
non confidebam in viribus meis: sed spem meam
ponebam in domino (qui saluum me fecit) et salua-
bit (a pusillanimitate) et timiditate (spiritus) id est
ab inordinato timore qui pusillanimitas voca-
tur ne cederem malis et succumberem in pressu-
ris (et tempestate) id est ab omni animi commotione
ne irascerer impetuosus. Pusillanimitas est res-
missio animi qua timent aliqui offendere pri-
mum et offendunt deum. Tempestas vero est
rigor et impetus iusticie circa proximum et ab
viroque gaudebat iste se saluum. De reprobis

aút et orando et prophetisando subiungit. q. d.
me saluasti: illos aút qui se male extulerút.

Precipita dñe diuide linguas eorum:
qm̃ vidi iniquitatem et p̃tradictionem
in ciuitate.

Precipita) o) domine) a turre sup̃bie et deij-
ce a statu dignitatis et honoris: et (diuide lin-
guas eor) qui male cōspirauerunt vt peniten-
tes recedant a superba vnitare sua nec veniant
in vnitatem et concordia contra me et malicia
eorum nō habeat effectum in me. (qm̃ vidi ini-
quitatem) in actu (et contradictionē) in verbis
(in ciuitate) id est in societate et cōuentu prauo-
rum vel in vnitare malor: nomini christiano
et veritati cōtradicens. **E**t iniquitate qua di-
citur hoc meum illud tuum p̃cesserunt cōtra-
dictio ⁊ linguam: et charitate vero om̃ia cōmu-
nia cor vnū ⁊ anima vna. **E**t hec iniquitas nō
est ad horam sed

Die ac nocte circundabit eam super mu-
ros eius iniquitas: et labor in medio eius
et iniusticia.

Die ac nocte) id est assidue (circundabit eam)
scz congregationes malor: (iniquitas) existens
(sup̃ muros) id est maiores (eius) scz principes
et p̃elatos qui deberent alios munire contra
inimicos veritatis. **U**nde alibi. **A** senioribus
egressa est iniquitas. Quicumq; enī alium for-
uet et defendit in p̃ccō murus est ciuitatis ini-
que. (et labor) in oppressiōibus est (in medio
eius). i. in cōmuni plebe (et iniusticia) in iudi-
cijs faciendis. **I**deo etiā labor ibi quia iniqui-
tas ibi: quia iniusticia ibi. **U**bicumq; videris
iniquitate ibi intellige laborem. **Q**ui iniquus
est nunq; pacem habebit. torquet enī p̃scientia
sua et ip̃e est hostis suus.

Et non defecit de plateis eius vsura et
dolos.

Et non defecit) sed semp durauit (de platea
eius) quia nō absconduntur saltem quia mala
sunt sed publice fiunt. (vsura) q; plus erigunt
in iniuria et in qualibet re alia q̃s acceperint ṽl
dederint. **E**t est alia peior vsura quando nō di-
mittis quod tibi debetur vt tibi dimittatur (et
dolos) quia alios decipiūt. **I**n maioribus er-
go et in minorib; est iniquitas et in aperto hoc
faciunt et nō abscondūt. **D**einde postq; de ap-
tis egit inimicis consequenter agit de occultis qz
in ipsa p̃ccitate sunt non tñ aperti inimici sed
etiā occulti qui magis nocent

Quonia si inimicus meus maledixisset
mibi: sustinuissem vtq;.

Quonia si inimicus meus). i. gentilis populus

(maledixisset mibi) sicut iudaicus maledixit.
Uel (Quia si inimicus meus) aliquis aptus et
manifestus (maledixisset mibi) iurgis obpro-
bria et blasphemias inferendo (sustinuissem
vtq;) id est patientius tolerassem. **T**olerabili-
us enī et mitius iudicassem quia nō inopina-
tum malum esset. et iacula p̃cuisa minus lede-
re solent. et qz grauiora sunt mala que ab ami-
cis q̃s que ab inimicis manifestis inferunt.

Et si is qui oderat me sup̃ me magna lo-
cut⁹ fuiss; abscondissem me forsita ab eo.

Et si is qui oderat me) qm̃ idola adorabat
vel aliter manifeste et aperte et super me). i. ad-
uersum me (magna locutus fuisset). i. superbe
mibi insultasset seq; sup̃ me magnificaret ⁊ mi-
naretur quicquid posset abscondissem). i. sub-
traissem (me forsitan ab eo) dans locū verbis
insanis vt nō erumperem in verba contentio-
nis. **M**agna patientia: ita locum dare verbis
vt se absconderet ne aduersarij videret. **D**ec
aút de **J**uda traditore specialius intelligi pos-
sunt: quia ab iudeis abscondit se **J**esus a **J**uda
autem minime se abscondit. **E**t dicit ambigue
forsitan scdm̃ vsum humane locutiōis. sic enī
solemus loqui: forsitan illuc ibo. forsitan hoc
faciam.

Tu vero homo vñanimis: dux meus et
notus meus.

Tu vero) o iuda (homo) p carnalitate (vñ-
animis) p simulationē (dux meus) p p̃dicationē
quia feci te ducem cū alijs sup̃ pplm̃ meum et
p̃mittebam ad locū quo iturus eram (et notus
meus) p fidē. vel qz domesticus et de eadē gen-
te mecū. **U**el (Tu vero homo vñanimis) olim
et vñius mecū voluntatis (dux meus) qui aliqñ
bene monuisti et bonū cōsiliū dedisti (et no-
tus meus) qui in eadē ecclesia mecū fuisti.

Qui fil' mecū dulces capiebas cibos: in
domo dei ambulauimus cū p̃sensu.

Qui simul) cū alijs (mecū) cōuersans (dul-
ces capiebas cibos) tam corpales q̃s sp̃iales.
(in domo dei). i. in ecclesia (ambulauimus cū
cōsensu) corpales conuersatiōis qz in eius col-
legio erat. **T**u inq; talis q̃ persecutus es me est
mibi intolerabile et ad sustinendum difficile.
Per **J**udam et eius populū significantur fal-
si fratres intra sanctam ecclesiam de quib; etiā
p̃dicta intelligi possunt. qui cū simulate viuunt
tāto grauius quāto interi⁹ sunt electos p̃munt.
Nulla enim pestis efficacior ad nocendum q̃
familiaris inimicus. quos tamē exemplo suo
dominus sustinere docet: sed ipsi penam eter-
nam non euadent. vnde mutans personam de

talibus subiungit.

Veniat mors super illos: et descendant in infernum viuentes.

Veniat mors sup illos qui tales sunt id est digni sunt q moriantur morte eterna. (et descendant in infernū viuentes). i. scienter peccantes et scientes quia pereunt. **N**alum enī esse intelligunt quod faciunt nec tamen ab ipso desistūt. Talibus multo grauior damnatio q̄ ceteris incumbit quia seruus qui scit voluntatē domini sui et nō facit plagis vapulabit multis. **E**meant ergo falsi fratres simulatores detractores religionē habitu ostentantes religiose tamē non viuentes. ad illos enī p̄tinet hec sententia qua dicitur Veniat mors sup illos: et descendant in infernū viuentes. **E**t merito hoc eis

Quoniam nequicie in habitaculis eorū in medio eorum.

Quoniam nequicie multe sunt (in habitaculis eorum). i. in corporibz eorū in quibz temporaliter peregrinantur et militant et in medio eorum id est in corde. nihil enī tam eorū q̄ cor vnde nequicia procedit. q. d. nequicias quam faciunt et toto corde faciunt et tam ope q̄ cogitatione nequicia pleni sunt. **V**el prius sunt (nequicie in habitaculis). i. in hōspicijs et conuenticulis seu in angulis et in occulto: et postea (in medio eorum) id est cōmuniter seu in cōmuni et in aperto. **I**ta illi qui tales sunt pereunt

Ego autem ad deum clamaui: et dominus saluabit me.

Ego autem ad deum patrem (clamaui) dicit christus (et dñs) pater (saluabit me). i. saluabit a morte resuscitando. **V**el (Ego autē) dicit iustus ad deū tanq̄ ad saluatōrē meum (clamaui) in conturbatōne exercitatōnis mee (et dominus saluabit me) suo diuino auxilio qd cōsequens erat. **S**i te affligerit inimicus clama ad deū et saluabit te. **H**inc in alio psalmo ait. **I**nuoca me in die tribulatōnis et eruiam te. **E**t quia saluabit iam ego vt nō ingratus

Vespere et mane et meridie narrabo et annuntiabo: et exaudiet vocē meam.

Vespere. i. de p̄teritis (narrabo) et (mane). i. de futuris (annuntiabo). et meridie q̄ lux excelsior est in sempiternis (et exaudiet vocē meā). **V**el (vespere narrabo) patientiā christi morientis in vespe (et mane annuntiabo) resurrectōis ei⁹ factā in mane. (et meridie exaudiet vocem meā) id ē sedens ad dexteram patris ubi ascendit in meridiē et interpellat pro nobis. **D**oraliter (mane) hoc est prima et tertia scz in pueritia (et meridie) hoc est sexta scz in iuētute (vespere) hoc

est nona et vndecima scz in senectute et senio. (narrabo). i. cōfitebor peccata (et) deinde (annuntiabo) id est p̄dicabo (et exaudiet vocē meam) qua clamabo ad eum quia quacūq̄ hora peccator ingemuerit. **E**t vere exaudiet vocem meam quia.

Redimet in pace animam meam ab his qui appropinquant mihi: qm̄ inter multos erant mecum.

Redimet. i. liberabit aīam meam collocādam in pace eterna ab his qui appropinquāt mihi ad inferendā mortem (qm̄ inter multos) credentes (erant mecum) insidiantes vitę mee. **V**el (Redimet in pace) q̄ amaui pacem (animam meam) de vicijs ad virtutes suae de hoc mundo ad patriam transferendo. **I**pse est enī pax vera (ab his qui appropinquant mihi) corpore nō mente: noīe non vīta: numero nō merito scz a christianis fictis qui magis decipiunt q̄ aperti idolatre qui mecū habitant in domo et sub imaginē religionis laqueū mihi parant deceptionis (qm̄ inter multos erant mecum) multa ē palea et pauca grana: multi sunt vocati pauci vero electi. isti autē non erant de granis et paucis electis s; de paleis et multi vocatis.

Exaudiet deus et humiliabit illos: qui est ante secula.

Exaudiet deus me et humiles exaltando in eternitate et nō solū exaudiet me p me orantem sed etiā pro humiliandis inimicis. vnde sequitur (et humiliabit) de supbia deiiciendo in damnatōne (illos) superbos se exaltantes qui erecti sunt in dissensione. ille (qui est ante secula) id est eternus et potens omnia quod ipsi nō credunt. **Q**uia et si ex tēpore christus deus noster ex **M**aria virgine tñ in principio erat verbum: et verbū erat apud deū et deus erat verbū. **E**t merito humiliabit.

Non enim est illis cōmutatio et non timuerunt deum: extendit manum suam in retribuendo.

Non enī est illis cōmutatio de malo in bonum nec mutantur in melius sed descendunt in peius (et non timuerunt deū) et ideo non desclinauerunt de malo in bonum. **H**oc enim medio conuertitur homo scilicet quia timet deum. **S**icut timor dñi initium sapientie est ita nō timere deū mortis initium est. et p his sequitur pena. ideo enī (extendit manū suā) a fili ferire volentis. et s; (in retribuendo) vindictā scdm eorū meritum: hoc est vt retribuatur eis penā debitam p peccato quod erit in iudicio. **E**t nō satis fuit eis nō timere nec cōmutari: s; etiam.

Contaminauerunt testamentū eius: di-
uisi sunt ab ira vultus eius: et appropin-
quabit cor illius.

Contaminauerunt testamentū eius) quantus
ad se dum contraria agunt et scripturas peruer-
tunt. id est legem eius despererunt et phanaue-
runt male viuendo et scripturas eius per se in-
terpretando: ideo (diuisi sunt) p mundum et he-
reſes seu errores (ab ira vultus) et ſeueritatis
(eius). i. ab ipſo irato qui dimiſit eos: et diui-
dentur in futuro vt palee a granis (et) per hoc
(appropinquabit cor illius) ſuis ad intelligē-
dum. i. volūtas dei ſecreta que in ſcripturis cō-
tinetur: declarata eſt per expoſitiones ſanctorū
qui prius tanq̃ in pace dormiebant ſed p he-
reticos ſunt excitati eos pungentes. Et ita

Molliti ſunt ſermones eius ſup oleum:
et ipſi ſunt iacula.

Molliti ſunt). i. intelligibiles facti (ſermo-
nes eius) ſcilicet dei prius obſcuri et ideo duri
ad intelligendū (ſup oleum) quia ſicut oleum
fouet carnem ſic ſuauiſſas ſermonum dei fouet
animam. Quedam enī in ſcripturis dura vi-
debantur cum obſcura eſſent expoſita emolli-
ta ſunt (et) tamē ipſi ſunt iacula) quia tanq̃ ſa-
gitte corda hoīm tranſigunt et feriunt et ad dei
timorem et amorē inducūt dum in pectora au-
dientium dirigunt ab inſtantibz oportune im-
portune: ſed ſi tibi puero qui lacte nutritis ad-
huc duri ſunt.

Iacta ſuper dñm curam tuam et ipſe te
enutriet: et non dabit in eternum fluctu-
ationem iuſto.

Iacta ſup dñm) non in alium (curam tuā)
id eſt omnia ab ipſo expecta et a te vel ab alio
nihil. Ipſum cogita in ipſum tanq̃ in portum
omnem ſpem pone et ſoli gratie dei innitere (et
ipſe te enutriet) in fide et moribz in doctrina et
virtutibus: quia (nō dabit in eternum) licet ad
horam (fluctuationē) et percuſſionem (iuſto) qua
hoīes ſeculares in auariciam et alia vicia pſe-
runtur: quia et ſi ad tempus fluctuat et tenta-
tur et affligitur iam tamen anchorā ſuā in celo
habet fixam: et poſt tentationem fluctuū por-
tum quietis in eternum dñs illi pparabit et in
eterna quiete eum reſouebit. Et ſubiūgit quid
impis erit.

**Tu vero deus: deduces eos in puteum
interitus.**

Tu vero deus) qui ſanctos enutris (dedu-
ces eos) ſcēz impios qui nec te timent nec in te
confidunt (in puteum interitus). i. in tenebras
ſubmerſionis et puteum geſeben ne vt qui nolue-

runt bibere de fonte aque viue in puteum inte-
ritus et oīm tribulationū fluctibz ſubmergan-
tur et inde potentur. Puteum dicit infernū. p
pter pfunditatem irremeabilem et obſcuritatē
Iſte locus iniquis preparatus eſt vt in eo tan-
q̃ in pfundo puteo cadant et intereāt. In quē
deducet eos deus nō q ipſe ſit auctor culpe eo-
rum. ſed q ipſe ſit index iniquitatis eorum. Et
vere deduces quia.

**Vir sanguinum et dolosi non dimidia-
bunt dies suos: ego autem ſperabo in te
domine.**

Vir ſanguinū) id eſt pſecutores et ſanguis-
nis effuſores (et dolosi) qui per ſimulationē et
fraudem incautas decipiunt animas (non di-
miſiabunt dies ſuos) ſcilicet voluntarios nō a
deo conſtitutos id eſt nō viuēt q̃ diu putant
nec medium ſpaciū vite habebūt quod in ma-
lis ſe completuros pſumebant: ſed infra tem-
pus peribunt quod ſperant. Vel (Non dimi-
ſiabunt dies ſuos) vt ſi quos egerunt in malo
reliquos curēt agere in bono reuerſentes ad pe-
nitentiam et redimētes tpus ſed cōtinuabunt
omnes in malitia vſq̃ in finem. Et hoc nō de
omnibz intelligendū eſt quia multi poſt effuſi-
onem ſanguinis et doſoſitatē conuerſi ſunt ad
penitentiam et ſalutē: ſed de illis tñ qui nō ti-
muerunt deum. illi ita (ego autē ſperabo in te
domine) id eſt non in mundo nō in hoīe vt illi
ſed in te ſpem meam conſtituā et ideo ad eternū
diem perueniam.

Oratio

Ielu dñe qui ante ſecula manens condito-
nemq̃ humanā ſuſcipiens ab vnanimis diſci-
pulo pditus mortē ſubiſti pro perditis exaudi
orōnem ſupplicum et preſta vt te veſpere et ma-
ne et meridie laudantes mereamur ab hui⁹ ſe-
culi tempeſtatibz deſenſari. Per d.

**Oratio eccleſie vel cuiuſlibet fidelis
in tribulatione pro ſua liberatione ſup-
plicantis et pro ſua exauditione gratias
agentis.** ps. lv.

Miserere mei de-
us qm cōculcauit me homo: tota die
impugnans tribulauit me.

Auctor pſalmi propheta David. Titulus
talis eſt. In finem p populo. 72. id eſt pſalmus
iſte tendens in finē id eſt in chriſtū: attribuitur
ipſi david. i. eccleſie. Pſalmus dico habitus p
pſo ſcēz vt ipſa liberetur a populo qui a ſanctis
longe factus eſt in tituli inſcriptōne quia cum
ſancti conſiteantur Chriſtum regem iudeo-
rum ſicut titulus dicit: populus ille cōradicit

siue dictis vt iudei et pagani siue factis vt ma-
li christiani cum tenuerunt eum allophili id est
alienigene scilicet populi longe a sanctis facti.
in Beth quod interpretatur torcular. id est in
pressura huius vite. Adhuc tenentur mem-
bra Christi in pressuris que viles sunt vt vi-
num iusticie exeat ponendum in apotheca do-
mini. hic ergo psalmus bene ordinatur post
cedentem qz et hic et ille monent ad idem. Ma-
teria: Oratio ecclesie vel cuiuslibz fidelis p sua
liberatione. Intentio: nos inter aduersa confir-
mare et admonere vt cu patientia sustineamus
mala huius vite: attendentes etia illos qui no-
bis mala inferunt ad nos couerti. **S**nia in ge-
nerali: propheta in isto psalmo in psona eccle-
sie vel cuiuslibz fidelis positi in tribulatione orat
deum deuote p sua liberatione et adeo exaudi-
tus agit gras deo tanqz gratis. **S**nia in spe-
ciali: Ecclesia ergo vel fidelis tanqz vna pressa
in torculari clamat. d. (Misere mei deus) dan-
do patientia et auxiliu de maloz psecutione ne
deficiam in tribulatione. et indigeo (qm cocul-
cavit me pedibz supbie sicut vnam in torcula-
ri) homo inimicus scz primus et etia diabo-
lus: de quo dicitur in euangelio: inimicus ho-
mo hoc fecit. (tota die). i. toto tpe assidue (im-
pugnauit) primus visibiliter: et diabolus in-
uisibiliter (tribulauit me) suis impugnatonibz
tanqz graniz trituratur in area. Nullus enim
pi uiuit in christo sine tribulatione. dicitur aut
diabolus homo a deuicto hoie sicut cypro af-
fricanus a subiugata affrica. Et repetit. ptius.

Conculcauerunt me inimici mei tota die
qm multi bellantes aduersum me.

Conculcauerunt me) quasi pedibz vnam (ini-
mici mei) mundus p tribulationes. diabolus p
tentationes. caro p miseras et infirmitates (to-
ta die). i. toto tpe vite mee et continue. et necesse
est vt miserearis (qm multi bellantes) steterunt
(aduersum me) scz demones et mali hoies et ca-
ro aduersus spm concupiscens qui continue co-
tra nos pugnant vt saltē tedio vincat. Et licet
multi pugnent contra me nō tñ timebo eos quia
potentia eoz ad horam est et parum durat. vñ
de sequitur.

Ab altitudine diei timebo: ego vero in
te sperabo.

Ab altitudine diei) et parui tps. i. a supbia
tpali et a potentia eis ad horā data (timebo) q.
d. non. sed potius spem meā in te constituā. vñ
subditur (ego vero in te sperabo) quod est cau-
sa nō timendi vel sine interrogatōne licet pu-
gnent cōtra me nō tñ timebo eos: sed ab altitu-

dine diei) et luminis tui excelsi hoc est altitudi-
nem diuinitatis solū (timebo) qz hic timor ar-
rogantiam abiicit et qui nō timet psumptiose
agit. nec timens desperabo immo (ego vero in
te). i. tua misericordia et nō in mea iusticia (spe-
rabo) nulli vero in te speranti timendū est serui-
liter spes enī seruile timorē abiicit.

In deo laudabo sermones meos: in deo
speraui nō timebo qd faciat mihi caro.

In deo laudabo sermones meos) qz bene
loquor attribuens et in his que dico nō me sed
ipm cōmendans qz ab ipso habeo. **S**ermo-
nes et dei sunt quia dat: et mei quia accipio (in
deo) et eius ptectione (speraui) et spem meā po-
sui. ideo (nō timebo quid faciat mihi caro) id ē
homo carnalis et fragilis. Qui enī habet for-
tem tutorem nō habet timere debilem psecuto-
rem. **S**pes fixa in deo omnē timorē expellit
et transitoria tormenta cōtemnit. generat enim
charitatē et patientiam quibus calcatur mun-
dus et supat diabolus. Quid enī caro facit

Tota die verba mea execrabantur: ad-
uersum me omnes cogitationes eorum
in malum.

Tota die) id est omni tempore et cōtinue ver-
ba mea bona et ad bonum informantia (ex-
crabantur) id est abominabantur tanqz mala.
et (aduersum) id est contra (me) sunt (omnes co-
gitationes eorum) exeuntes (in malum) meum
scilicet culpe et pene. Cum enī respuuntur ver-
ba persona dicentis non est immunis ab iniu-
ria. Si panem ipsum abominantur quomo-
do parcent vasculo in quo administratur. Re-
probi enim aduersus iustos non cogitant nisi
malum quomodo eos et sermonē eorum pos-
sint destruere et annihilare. nec solum extranei
psequunt sed etia domestici ideo subiungit.

Inhabitabunt et abscondent: ipsi calca-
neum meum obseruabunt.

Inhabitabunt) etiam quidaz mecū in vna
domo in vna ecclesia (et abscondent) dolos et
laqueos malitie sue: fingentes se amicos. et si
non statim possunt malum facere quod cogi-
tant (ipsi calcaneum meum) id est finem actio-
nis vel vite (observabunt) vt vel in fine cogita-
ta valeant adimplere. Diabolus etiam obser-
uat initia nostrarum actionum et si sic non p-
ficit obseruat progressum et tandem finem et cō-
summationem quia scdm finem iudicamur.
Semper ergo seruus dei debet esse vigilans
vt nec in principio nec in fine reprehensibilis
inueniatur. Docet tamen et pro talibus orare:
dicens.

Sicut sustinuerunt aiam meā p nihilo saluos facies illos in ira plos pfringes.

Sicut illi (sustinuerunt) expectantes et cum expectatōne querentes (aiam meā). i. vitā meā vt auferrent et pderent eam nullo meo merito pcedente et sine causa: ita et tu (pro nihilo). i. p nullis corz meritis sed grāis p pietatē (saluos facies illos) scz hoc modo (in ira) paterna et disciplina (plos) supbos (cōfringes) et humilia bis depimendo eos a supbia. q. d. terrebis et implebis eos tribulatōnibz et flagellis et sic tritos et humiliatos ad te duces. **Uel** Cōfringet populos in ira. i. in p̄sideratōne ire ventura dū eam p̄udent et cauent. **Et** ego ad corz institutionem et correctōem o

Deus vitā meā annūciaui tibi: posuisti lachrymas meas in cōspectu tuo.

Deus vitā meā) que mala fuit (annūciaui tibi) in p̄fessione nō te docens sed me damnans id est annūciabo me fecisse multa mala et illa mihi p p̄fessionē esse ydonata vt ipi audientes nō desperēt de peccatis suis sed me sequantur et exemplo meo p cōfessionem medicinā salutis cōsequant. et tu (posuisti meas lachrymas) amaras quas ego fudi peccata mea annūciando (in p̄spectu tuo) et ante oculos tuos eas tan qz tibi placitas aspiciendo. i. acceptabiles habuisti et me exaudisti.

Sicut et in p̄missione tua: tunc conuertentur inimici mei retrosum.

Sicut et in p̄missione tua) erat. i. sicut p̄missi exaudire orantē cum lachrymis et cōdōnare peccata cōfidentibz sic egisti. **Inuenite** misericordem in p̄mittendo: veracē in reddendo. et (tunc) scz p tuam p̄fractionē et meam annūciationem (conuertentur inimici) et aduersarij (mei) a suo errore et a sua vitā mala ita vt sint (retrosum). i. vt sequantur qui nūc pcedere volunt et ideo corrigi nolunt: pcedit homo per supbiam et volens facere voluntatē suam retrosum cōuertitur p humilitatē et paratus ad obedientiam. **Et**

In quacūqz die inuocauero te: ecce cognoui qm̄ deus meus es.

In quacūqz die) siue in pueritia siue in media etate siue in fine vite. vel siue in p̄speris siue in aduersis (inuocauero te) nil aliud querens nisi te (ecce cognoui) per experientiā et manifeste intellexi (qm̄ deus meus es). i. ostēdis te esse deū meū me audiendo et mihi in aduersis assistendo. **Non** ait qm̄ deus es sz qm̄ deus meus es. qz et si oīm deus est meus tamē pprie est cum mihi subuenit: cum colo: cum amo et ab

eo alienus nō sum. **E**cce magne diuinitie fidelium **V**ira autē dei clementia et velocis misericōdia ostenditur que quodlibet t̄pus n̄re cōuersionis expectat et quicūqz rogat: se indulget. **E**t ideo

In deo laudabo verbum: in dño laudabo sermonē: in deo speraui nō timebo quid faciat mihi homo.

In deo laudabo verbū). i. doctrinā ad eum referaz (in dño laudabo sermonē). i. quicquid loquar ei attribnā. **U**erbū pprie est p̄dicatio de fide quomodo trinum et vnū deūz debeamus credere. **S**ermo est de moribz qualiter debemus viuere qz caste: qz sobrie: qz iuste: qz pie. **E**t hec oīm debemus ad deum referre quatenus in eo q bene credimus aut iuste viuimus aut recte loquimur et nos in deo et deus in nobis laudetur et honoret. **E**t si quid v̄get (in deo) qui est potentissimus et liberalissimus (speraui) mundana p̄temendo. et ideo (nō timebo quid faciat mihi homo) terrena sapiens qz exteriora tñ nō interiora potest auferre: et ideo si auferat t̄palia habeo tñ que deo offeram spiritualia. quia

In me sunt deus vota tua: que reddam laudationes tibi.

In me sunt) o (deus vota tua) a te data et tibi reddenda quia tu ea dedisti mihi et ego pro beneficijs mihi impensis debeo ipsa tibi. i. in tus in arca cordis habeo quod offerā nō extra queram (que) vota (reddam laudationes tibi) id est ad laudem nois tui qz hec vota sunt laudationes et grāz actōnes deo reddende et hic et in eterna beatitudine. **H**ec sunt vera dona et grata sacrificia que a nobis erigit dñs scz pia vota: sancta desideria: et voluntas bona: fides recta: spes certa: et charitas pfecta. **Q**uisquis talia dona p̄soluit laudes omnipotenti dño red dit. **I**deo autē laudabo hic

Qm̄ eripuisti aiam meā de morte: et pedes meos de lapsu: vt placeam corā deo in lumine viuientium.

Qm̄ eripuisti aiam meā de morte) culpe et gehenne qz p se mortua erat et per te viuuit (et pedes). i. affectus (meos de lapsu). i. a p̄nitate cadendi in peccatū (vt placeam) hic corā dño). i. in cōspectu dñi (in lumine viuentiū) scz in lumine fidei et grē qua viuunt. **U**el ideo laudabo in futuro. (Qm̄ eripuisti). i. eripies (animas meā de morte) eterna (et pedes meos de lapsu) id est a cadendi piculo qz ibi nullo modo mouebitur ad malū mea affectio. (vt placeam) pfecte (coram dño) et in p̄ntia eius (in lumine viuentiū) eternaliter scz in lumine speciei et glorie

quod est lumen sanctorum. Et hoc erit quando im-
mortales et sine peccato illic apparebimus ubi est
lumen verum et vita eterna. **O**ratio

Belloz inuisibiliu optime pugnator eter-
ne deus qui in te confidentes ab inimicis obui-
non pmitis et terge precamur ab oculis nris
peccati lachrimas ut dum nos carnalia bella
comprimimus placere tibi in lumine uiuentiu
mereamur. Per do.

Psalms de christi incarnatione pas-
sione: resurrectione: ascensione: et ora-
tio eius vel ecclesie et cuiuslibet fidelis
p liberatione a maloz psecutioe.

ps. lvi.

Miserere mei de-
us miserere mei: quonia in te confi-
dit anima mea.

Auctor: psalmi. ppha dauid. **T**itulus hic est
In finem ne dispdas. Hoc est psalmus iste di-
rigetis nos in finem. i. in christu admonet te qui
cum es ne dispdas dauid. i. ne de honores chri-
stum in tituli inscriptione scz negando christu re-
gem esse qd tituli inscriptio affirmabat. Non
ideo dispdas nec hoc te moneat cu fugeret. i. qz
fugit dauid. i. christus a facie saul. i. a cognitoe
indeoz in spelunca carnis vel sepulchri et qz so-
lam humanitate christi cognouerit et in sepul-
chro mortuu viderit quida tituli inscriptione
matanerit negantes christu esse regem indeoz:
hic psalmus recte post precedentem locu habet qz
ad idem ad qd ille inuitat. **M**ateria christi vel
ecclesie et cuiuslibet fidelis psecutio et liberatio.
Intentio monere fideles ut aduersa patienter
sustineant in dno fiducia ponant. **S**ententia
in generali ppha in isto psalmo in psona chri-
sti vel ecclesie et cuiuslibet fidelis in afflictioe po-
siti pmitit humile oratione: subiungit oronis
piam exauditione et annectit p exauditoe de-
uotam gratiaru actione. **S**ententia in speciali
christus ergo scdm q homo ad prem oras di-
cit. **M**iserere mei deus dando pstantia in pas-
sione (miserere mei) faciendo me resurgere. vel
(miserere mei) in merito et in pnti infundendo
gratia (miserere mei) in premio et in futuro con-
ferendo gloria. **S**eminando quoq oratione ma-
gnam ostendit piculu et magna insinuat neces-
sitate magnaq notat affectus intentione. **E**t
misereri quonia in te et in tua misericordia no
in se suisq viribus vel in alio (confidit anima
mea) et ppium est tibi prestare grai et miseri-
cordiam illis qui habent in te fiducia.

Et in umbra alari tuaz sperabo: donec

transeat iniquitas.

Et in umbra alari tuaz. i. in munimine
tue misericordie et potentie (sperabo) scz ptegi a te si-
cut pullus sub alis matris sue: qz his alis qua-
si quoda materno affectu ptegis et ab estu pse-
cutionum vicioz defendis sperantes in te (do-
nec transeat iniquitas) et insultato iniquoz: qd
iam completu est in capite: sed in fine penitus
complebit in membris. **D**odo ergo in hoc se-
culo quadiu durat iniquitas vnicuiq iusto spes
est necessaria ut sperando bona eterna patien-
ter mala sustineant tpalia. **E**t interim in tribu-
latione constitutus.

Clamabo ad deum altissimu: deum qui
benefecit mihi.

Clamabo (corde et ore. i. intense orabo) ad
deum altissimu magnificencia et p psequens
potentissimu ad me saluandu. **C**lamor ad deu
est desideriu nostru: quanto plus quisq deside-
rat tanto amplius clamat (deum) dico (qui be-
necit mihi) de preterito: spero qd faciet in fu-
turo. q. d. exptus sum q ante mihi benefecit et
exptentia prestat fiducia q et clamante audiet.
Audi quata beneficia ut amplius deu diligas
et deuotius clames.

Visit de celo et liberauit me: dedit i ob-
probrium conculcantes me:

Visit mihi de celo auxiliu et p hoc libera-
uit me) suscitando et exaltando (dedit concul-
cantes me) qui mihi mortuo insultauerunt (in
obprobriu) scz dispersos vbiq nusqua haben-
tes stabilitate et certa sedem et maxime cum vi-
dent eius resurrectione adorari que putabant
se extinxisse. **V**el (misit) pater (de celo). i. de ex-
celso de secreto suo et p hoc (liberauit me) de pe-
riculis (dedit in obprobriu conculcantes me)
scz malignos spiritus et homines ut me concul-
cantes a deo ppter me conculcarent.

Visit deus misericordia sua et veritate
suam: et eripuit anima mea de medio ca-
tulorum leonu: dormiui conturbatus.

Visit deus p me (misericordia sua) genibz
(et veritatem suam) iuxta pmissa iudeis (et eri-
puit anima mea: de medio catulorum leonu) id e
populi sciencie qui imitator erat principu: eri-
puit inq de morte quia (dormiui) facile excita-
tus sicut dormiens (conturbatus) opinione eo-
rum vel scdm carnem prius in passione. **V**el.
(misit deus) pater (misericordia sua et veritate
suam) id est christu filiu suu in quo misericordi-
ter egit et pmissiones impleuit: christus est dei mi-
sericordia: nobis copatiens qz peccata dimit-
tit: christus est veritas nobis retribuens qz im-

plet quod pmisit (et eripuit animā meā de me-
dio catulorū leonum). i. inimicorū ferociū qz de
peccato: de pte diaboli ⁊ de inferno (dormiui
cōturbatus qz in eis nō sine turbatōe detineri
et quasi dormire videbar. Et ostendens q sunt
illi conturbantes subiungit.

Filij hominū dentes eorum arma et sa-
gitte: et lingua eorum gladius acur?

Filij hoīm). i. hostes mei qui sunt filij hoīm
q. d. leones ⁊ catuli p̄dicti nō sūt bruta anima
lia p naturā sed filij hominū ⁊ stat ille nomina
tū filij absolute vt locū habeat sequēs relatō
cum dicit (dentes eorū). i. corrosiones ⁊ mordē
tes locutōes iporū sunt (arma ⁊ sagitte) qz eis tā
quam armis et sagittis modo deprope: modo
de longe: modo manifeste: modo occulte vulne
rare moliti sunt (⁊ lingua) est (gladi⁹ eorū acur⁹)
q̄ velociter et cito necat. Deinde pphavidēs in
spīritu dñi vsqz ad mortē humiliatū ⁊ post tā
tam humiliationē cum resurrecturū exultans
et gaudens exclamat dicens.

Exaltare super celos deus: et in omnem
terram gloria tua.

Exaltare) vt qui pendēs in cruce tñ homo
videris in maiestate cum patre regnare cogno
scaris (sup celos de⁹) ad litterā qm̄ sedet ad dex
teram patris ⁊ sup celos etiā spirituales qz an
gelos habet subiectos (et sic) in omnē terrā di
latetur (gloria tua) et vbiqz extendat qd modo
completū est: dñō enim residente in celis vbiqz
terrā p̄dicata est gloria resurrectōis eius ⁊ di
uinitatis vel laus tua exaltet ⁊ transcendat ce
los ⁊ spīrit⁹ celestes et vbiqz manifestet gloria
tua p̄dictos malos humiliando vt omnes ha
bitatores terre te glorificent adorādo. Deinde
ad verba passionis redit ⁊ in p̄sona dñi. d.

Laqueū parauerūt pedibus meis et in-
currauerūt animā meā.

Laqueū) quasi latenter (parauerūt) filij ho
minū (pedib⁹ meis). i. deceptō ⁊ actib⁹ meis p̄te
derunt ponendo insidias ad me supplantādus
et capiendū (⁊ in currauerūt animā meā) id est
incurrare ⁊ flectere conati sunt a rectitudine ve
ritatis ⁊ iusticie. **L**aqueū etiā pedib⁹ nostris
maligni spīritus et eorū ministri parant qz oc
cultā tentamenta bonis nostris actib⁹ p̄tendūt
vt impediānt. **A**nima vero curuat: cum de bo
no ad malū reflectit cum desiderio supnoꝝ re
licto terrenis desiderijs implicat p̄deat q̄ ter
rena cōcupiscere ⁊ dorsa mentū malignis spi
ritibus ascendere ⁊ transire volentibus curuā
do prebere hoc fecerunt sed non me ignorante
Nam.

Foderūt ante faciem meam foueā: et in
ciderunt in eam.

Foderunt ante faciem meam) et me sciente
(foueā) querētes me decipere ⁊ perdere: hoc
agendo nō mihi sed sibi nocuerunt. **E**nde seq̄
tur et ipsi (inciderūt in eam) qz volentes me de
cipere decepti sunt ⁊ parantes mihi mortem se
ipsos interius occiderūt. **N**emo prius peccat
in alter: q̄ in se ipm̄: fouea p̄toris est mala cō
scientiā ibi necesse est omnes malos cadere. **E**t
bene ait ante faciem meam: qz non cum latuit
sciens est traditus volens occisus. **E**t quibus
verbis vera nobis insinuat dñi nostri patiens
tia. **U**nde et subdit. **I**ta illi parauerūt foueā et
mortem ad opprimendū **S**ed.

Paratū cor meū deus paratū cor meū
cantabo et psalmum dicam.

Paratū) est (cor meū) o (deus) amore tui ad
omnia libenti animo sustinenda. **I**tem (para
tum) est (cor meum) ad te laudandū ⁊ tibi grās
agendū: vel repenit ad confirmationē vt perfe
uerantia notet in patientia: posset enim ad ho
ram sustinere ⁊ postea deficere. **I**lli inciderunt
in eam: ego autem (cantabo et psalmū dicam)
id est verbis grās agam ⁊ opib⁹ ⁊ gloria
bor in tribulationib⁹. **A**d dei laudem cantus
cum psalmo debet concordare vt quod ore p̄
fertur cōmendet ⁊ ope. **E**t hec duo predice ge
minationi reddidit qz ad vtrūqz paratus fuit
deinde expleta passione carnem suam deuui
ciat suscitandā cum subiungit.

Exurge gloria mea exurge psalteriū et
cithara: exurgam diluculo.

Exurge) potenter o (gloria mea) id est caro
mea glorificata et que es causa glorie mee. **E**t
repetendo aliud addens subdit: exurge psalte
rium (id est caro diuina operans (et cithara). i.
caro humana patiens: psalteriū enim a supio
ri reddit sonū cithara ab inferiori: p̄ psalteriū
ergo et citharā vna caro christi intelligit et duo
factorū genera scilicet miracula que desup fue
runt: ⁊ signant per psalteriū. **E**t passionē ⁊ ne
cessitates que ab inferiori fuerunt et signant p̄
citharā. **E**t hec duo genera factorū surrexerūt
et euangelii impleuerunt vtrāqz in genib⁹ p̄e
dicantur et domino confitent: declarat etiā
sue resurrectionis horam cum addit exurgam
diluculo) id est mane: mane enim p̄ma sabbā
ti resurrexit dominus iesus: vel in p̄sona ec
clesie ⁊ fidelis. **E**t exurge gloria mea id est in
me laus diuina excitetur p̄pter beneficia mihi
diuinitus exhibita (exurge psalteriū ⁊ cithara)
id est laus de superiorib⁹ dei factis ⁊ inferiori

bus (ecurgam diluculo) id est pmppte et volenti animo. Et sic.

Confitebor tibi in populis domine: et psalmū dicam tibi in gentibus.

Confitebor confessione laudis (tibi) o (domine) id est ad honorē tuū hoc est laudabo te (in populis) id est in iudeis (et psalmū dicam tibi) id est laudem et bonam operationē predicabo non solum in iudeis sed etiam in gentibus id est inter gentes et ipsi ad hoc puocent et celestem actū tota tibi psoluate ecclesia. **Eccē** fructus passionis et resurrectionis. **Et attende** quod ipse filius dei ex tanta iusticie actione nō querit gloriam suā sed eius qui misit eum ut non gloriatur in se omnis caro sed qui gloriatur in domino gloriatur. **Et merito** confitebor tibi et psallam.

Quoniā magnificata est vsq; ad celos misericordia tua: et vsq; ad nubes veritas tua.

Quoniā magnificata est vsq; ad celos misericordia tua id est vsq; ad angelos et celestes alias virtutes. **Omnipotens** enim deus per misericordiam suā peccatores homines leuauit vsq; ad angelos quibus miseri homines per misericordiam in resurrectione fiēt pares et ideo misericordia dei nobis exhibita vsq; ad celos id est vsq; ad angelos ascendit (et vsq; ad nubes) id est homines predicatorum veritatis de quibus deus tonat pceptis: choruscat miraculis pluit doctrinis (veritas tua) venit quod cognitio veritatis que prepollet in angelis descendit etiam ad homines. **Gloria** deo nostro quod nec deseruit nos facere beatos nec fraudauit veritate sed sanauit oculos cordis nostri ut eum nunc fide et postea facie ad faciem videre valeamus per tantum ergo gaudio et utilitate repetit psalmistam verbum quem dicit.

Exaltare super celos deus: et super omnē terram gloria tua.

Exaltare super celos deus: et super omnem terram gloria tua iterat quod ante dictū erat ut fidem nostrā confirmet: et quia circa hunc versum maxime intentio et utilitas psalmi versatur: hoc enī dicit ppheta ante tot annos hoc modo videmus nos. **Agentes** ergo gratias dicamus et nos cum ppheta (**Exaltare** super celos deus) quod factū est in ascensione christi (et super omnem terrā gloria tua) quod factū est cum in omnē carnem effudit donū spiritus sancti. **Exaltatur** deus in passiōe in cruce: plus in resurrectione plus in ascensione plus in spiritus sancti missione plurimū cum venerit ad iudicium.

Exaltatur etiam in nobis per incomprehensibilitatem et quando laudibus extollitur scdm nostrum possibilitatem.

Oratio.

Transfer domine iniquitatē familie humilis sub tuarum alarū vmbra sperans ut missa de celo misericordia tua sempiterna a nequissimis insidiatorum faucibus et laqueis eruiamur. **Per dominū.**

Psalmus de malicia et miseria iniquorum iustos psequentiū et de leticia et sectu iustorum in ultione et punitione peccatorum.

ps. lvi.

Vero utiq; iusticiam loquimini recte iudicate filij hominum.

Auctor psalmi ppheta dauid. **Titulus** talis est. **In finem** ne disperdas vel corumpas dauid in tituli inscriptione id est psalmus ille dirigit nos in finem id est in christum hoc agit ne tu disperdas vel corumpas dauid id est de honores christi in tituli inscriptione hoc est ne minuas regnū christi te ipsum regno eius subtrahendo vel ipsum regem negando quem titulus regem dicit et affirmat. **Quia** ergo supra monuit ut boni patienter aduersa sustineant et in bonis perseuerent monet nunc ut mali a malicia desistant ne damnationem incurrant. **Matéria:** miseria malorum bonos psequentiū et leticia iustorum in ultione peccatorum. **Intentio** monere ut mali et iniqui a malicia sua desistant ne eternā damnationē ex diuina iusticia incurrant. **Sententia** in generali ppheta in isto psalmo in persona christi ad iudeos et in persona ecclesie ad omnes loquens malitiam iniquorum detestatur et exprobrat penam debitam per culpa ipsorum comminatur narrat vtriusque et malorum damnationē terreamur ab eorum imitatione subiungitque de leticia iustorum ac correctione et pfectu ipsorum cum ultionē viderint peccatorum vtriusque leticia bonorum alliciamur ad imitationem ipsorum. **Et specialiter** intelligit de iudeis christum multipliciter psequentiū. **Sententia** in speciali christus ergo loquens contra iudeos vel ecclesia contra omnes ait. (**Si vere**) et non false (utiq;) et certe (iusticiam loquimini) id est si est in corde quod est in ore et si nō aliud in labijs aliud in corde geritis ut sit iusticia non labiorum sed factorum ergo (recte iudicate) id est uiuite (filij hominum) discernentes bonū a malo scdm iusticiā quam loquimini ut labia cognoscatis

seantur in factis: nam bona loqui et mala agere iudicium est damnationis quasi diceret si veritatem iusticie habetis in corde et loquimini in ore et equimini etiam in opere cuius contrarium facitis quia vobis est iniquitas in corde in manu et in ore.

Etenim in corde iniquitates operamini in terra: iniusticias manus vestre concinnant.

Etenim in corde et in intentione cordis vestri (iniquitates operamini) mala gerendo voluntatem: et bene dicit operamini quia voluntas prava apud deum pro facto reputabitur in terra id est terrenis inherentes nam cum in terra cor figitur inde iniquitas in corde generatur (in iniusticias manus vestre concinnant) id est iniustas actiones iniustis voluntatibus apponunt et aggregant et aliud peccatum alij supaddunt. **E**st enim continuare ex multis partibus iniquitatem adunare. **E**cce iniqui sunt et corde et manu. **D**einde ostendit unde hoc eis convertens se ad auditores ut eos cautos faciat. **Q**uia.

Alienati sunt peccatores a vulua: erraverunt ab utero: locuti sunt falsa.

Alienati sunt peccatores a veritate et iusticia a deo et bono et statim (a vulua) .i. ab ipsa egressione et natiuitate ex utero (erraverunt) statim (ab utero) id est ab ipsa conceptione et natiuitate in utero: non quia ex tunc peccaverunt sed quia deus antequam nascantur precognoscit qui peccaturi sunt atque in errore et falsitate permansuri (locuti sunt falsa): et mendacium spernendo et reliquendo veritatem: non ab utero sed a principio quo sciuerunt discernere inter bonum et malum. **E**cce etiam iniquitas in ore et de hoc sunt inexcusabiles quia noluerunt veritati credere.

Furores illis secundum similitudinem serpentis sicut aspidis surde et obturantibus aures suas.

Furores id est furiosus error est illis secundum similitudinem serpentis qui iratus venenum effundit sic illi contra christum et suos faciunt eccervirus et venenum invidie in illorum furore. **Q**ui etiam ex pertinacia penitentiam negligunt. **E**nde sequitur (sicut aspidis surde) que obturando surda efficitur ideo additur (et obturantibus aures suas) terra et cauda: dicitur enim alteram aures terre affigere alteram cauda obstruere ne carmen incantatoris audiat per quod se cogi sentiat ad exeundum de caverna in qua se abscondit unde subditur.

Que non exaudiet vocem incantantium

et venefici incantantis sapienter.

Que scilicet aspis quia obturat aures (non exaudiet vocem incantantis) ut ad lucem exeat (et venefici) id est incantatoris (incantantis sapienter) quantum ad artem suam. **S**ic et illi obturant aures suas terra id est peccatis presentibus et cauda id est peccatis preteritis quibus homo delectatur: alteram enim aurem cordis terre id est presenti delectationi apponit alteram vero cauda id est memoria preteritarum delectationum obturant nolentes audire vocem christi et fidelis predicatoris seu ammonitoris ut de viciozorum tenebris educantur ad lucem veritatis. **E**cce obstinatio in malis. **I**ta illi condemnantur. **S**ed.

Deus conteret dentes eorum in ore ipsorum moles leonum confringet dominus.

Deus conteret dentes eorum id est verba eorum detractoria et dolosa quibus tanquam dentibus mordent faciet inutilia (in ore ipsorum) quia verbis suis capiet eos ut ipsi videant verba sua esse falsa et ab ipsis retrahenda (moles leonum) id est verba superba hominum iniquorum ad modum leonum ferocius quibus tanquam dentibus maioribus nituntur innocentes conterere (confringet dominus) ne ad effectum veniant. **E**cce que eis sit retributio. **N**on apertius exponit subdens.

Ad nihilum devenient tanquam aqua decurrens: intendit arcum suum donec infirmetur.

Ad nihilum devenient ipsi peccatores et subito deficient (tanquam aqua decurrens) que defluit et cito transit et si modo videantur torrentes ad saxa superbie sue sonantes quia (intendit) scilicet dominus (arcum suum) id est vindictam parat ad eos inter se puniendos (donec infirmetur) id est penitus a suis viribus debilitentur ut ulterius non valeant nocere bonis: tamen enim permittit deus malos in bonis deservire quantum hoc bonis novit prodesse vel ad correctionem morum vel ad augmentum virtutum.

Sicut cera que fluit auferentur: super cecidit ignis et non viderunt solem.

Sicut cera que fluit et dissolvitur a facie et ardore ignis (auferentur) ab omni virtutum constantia vel de presenti vita morte repentina (super cecidit) super eos (ignis) concupiscentiarum et viciozorum: vel (ignis) infernalis et eternus (et non viderunt solem) iusticie veri luminis visio ne privati et hic et ibi. **D**e quo illi dictum sunt in futuro et sol non ortus est nobis transierunt omnia illa tanquam umbra erravimus in via

veritatis et iusticie lumen non luxit nobis. Et convertens se ad ipsos peccatores ut attentiores faciat subiungit.

Priusq[ue] intelligerent spine vestre rannum: sicut viuentes sic in ira absorbet eos.

Priusq[ue] spine vestre) o miseri peccatores id est punctos male conscientie (intelligerent) et perciperet (rannum) id est peccatum ranno esse simile. Rannus enim est herba prius mollis. Deinde cum maturescit acutissimos aculeos habet sic peccata nunc mollia et delectabilia sunt sed post gravissime pungunt dum ergo delectant si quis non intelligit et cogitat futura punitionem non intelligit rannum. Spine vero rannum intelligent cum impij docebunt penarum experimento quod eos nunc presens impedit scire delectatio. Et iterum convertens se ad auditores subdit (sicut viuentes) id est subito quasi viuos qui se non vere viuunt sed viuere videntur (sic in ira) id est ad similitudinem irati in quo tamen ira non cadit (absorbet) dominus (eos) scilicet peccatores miseros auferendo de presenti vita dum ad hoc sperant de ea hoc autem non est sine fructu bonorum sed ideo subditur.

Letabitur iustus cum viderit vindictam: manus suas lauabit in sanguine peccatoris.

Letabitur iustus) si molestijs pressus (cum viderit vindictam) et punitionem peccatorum presentem et intellexerit etiam futuram mortis non zelo vindicte sed diuine iusticie nec gaudet per malorum pena sed quia non est in ea et (manus suas) loquitur actiones (lauabit) ab immundicia et purgabit a peccatis si indigent: vel munda tanquam lota essent seruabit et magis iustificabit (in sanguine peccatoris) id est ex consideratione vindicte et pene reproborum. Ex hoc enim perficit ipse monitus morte peccatoris et mors alterius valet ad vitam eius. Unde salomon stulto pereunte sapiens astutior erit.

Et dicet homo si vtiq[ue] est fructus iusto vtiq[ue] est deus iudicans eos in terra.

Et) visa vindicta peccatoris (dicet) apud se (homo) qui sua ratione viuunt (si) id est quia (vtiq[ue] est fructus) iusticie sue etiam in hac vita ipsi (iusto) licet hic pressi quia est sibi fructus in fide: in tentatione et tribulatione in patientia et caritate et similibus ideo (vtiq[ue] est deus iudicans eos) scilicet malos id est iuste retribuens eis secundum merita nondum in extremo iudicio sed etiam hic (in terra) ubi flores videntur: p[er]

bat ab opposito ac si dicat. Sicut dominus iuste dat pro suis meritis et bonis operibus ut fructificet ac proficiat amplius iustificetur sicq[ue] consequatur vitam eternam ita iusto iudicio perimit malo ut deficiat et a peccatis absorbeat ac sordibus magis sordescat sicq[ue] de iniquitate et iniusticia reportet penam eternam.

Oratio.

Iustissime domine concede populo tuo se qui iusticiam et legem diligere rectam: ne a veritate tua auditu suu auertens venefici serpentis moribus sauciatur. Per do.

Psalmus de oratione christi vel ecclesie et cuiuslibet fidelis in tribulatione pro sua liberatione ac de gentium et iudeorum conuersione et gratiarum pro his omnibus actione.

ps. lviij.

Eripe me de inimicis meis deus meus et ab insurgens gentibus in me libera me.

Auctor psalmi propheta dauid Titulus hic est In finem ne disperdas dauid etc. hoc est psalmus ille tendens in finem id est in christum monetur ne tu quicunq[ue] es disperdas dauid id est christum in tituli in scriptione contradicendo ei et non ideo disperdas quando id est quia misit saul id est regnum iudeorum et custodiuit domum eius id est sepulchrum christi ut interficeret cum id est nomen et famam eius tolleret: ne crederetur in cum quia frustra tentauerunt. Quod vero isti tres psalmi continui in titulo habent ne disperdas non vacat a mysterio regalem enim illum titulum constat tribus linguis fuisse notatum significante hoc spiritu sancto per christi passionem totum mundum fidei christiane esse subijciendum. Materia: oratio christi vel ecclesie et cuiuslibet fidelis posita in afflictione pro sua liberatione et infidelium conuersione. Intentio: monere fideles ut persecutiones et quicunq[ue] aduersa patienter sustineant et de diuino adiutorio semper confidant. Sententia in generali propheta in isto psalmo loquitur in persona christi vel ecclesie seu alicuius fidelis in angustia et persecutione existens et pro sua liberatione ac gentium et iudeorum conuersione orantis. Supra enim egit de christi suorum persecutoribus et ideo nunc petit liberari ab eis oratq[ue] pro infidelibus conuertendis. Sententia in speciali: Totus itaq[ue] christus quasi ab inimicis obsessus clamat dicens. Eripe me etc. et nota quod hic in duobus versibus sequentibus per ordinem

distinguuntur quattuor genera persecutorum seu aduersariorum christi qui quotidie ad huc christi corpus non cessant psequi quos tamen exemplo christi et patienter oportet tolerare et dei auxilium continue implorare. Unde dicit (*Eripe de inimicis meis*) qui me odiunt et odium in corde regentes nocendi votum habent (deus meus) quasi diceret ab his non possunt eripi sine tuo adiutorio (et ab insurgentibus in me) id est contra me (libera me) qui iam commoti in verba erumpunt atque aperta voce veritati resistunt et verbis nocent.

Eripe me de operantibus iniquitatem: et de viris sanguinum salua me.

Eripe me de operantibus iniquitatem qui iam durata mente: maliciose persequendo et manus iniiciendo scelus opere complent (et de viris sanguinum salua me) qui magis sciendo etiam occidunt et sanguinem innocentem fundunt: facta sunt hec in christo et quibusdam eius membris et quotidie fit in alijs. Et necesse est ut eripias.

Quia ecce ceperunt animam meam iruerunt in me fortes.

Quia ecce ceperunt animam meam scilicet vitam corporalem et ponit prem per totum neque enim animam sine corpore tenere potuerunt quia iruerunt cum impetu in me humilem (fortes) in malicia vel sua presumptione et superbia ut me mori traderent. Et merito debeo liberari quia in me culpam non inuenerunt. Unde subdit.

Neque iniquitas mea neque peccatum meum domine: sine iniquitate cucurri et direxi.

Neque iniquitas mea quantum ad primum et quam in eos fecerim (neque peccatum meum) quantum ad me et quod in me habeam o domine causa est vel fuit quare me persequerentur sed (sine iniquitate cucurri) viam huius mundi vel cucurri id est bene operatus sum sine admixtione mali: aliter enim deo bonum non placeret (et direxi) alios quantum in me fuit ad bene operandum verbo et exemplo. Non autem ambulavi sed cucurri quia non solum bene operandum est sed et ipso gressu boni operis festinandum. Et ideo.

Exurge in occursum meum et vide: et tu domine deus virtutum deus israel.

Exurge qui videris dormire (in occursum meum (ad me iuuandum id est mihi currenti ad te occurre per subsidij et consolationis accelerationem (et vide) id est fac alios videre et co-

gnoscere meam exaltationem ut qui me vident depressum videant exaltatum. Deinde sequitur oratio per gentibus conuertendis cuius autem (et tu domine deus virtutum celestium (deus) populi (israel) qui videris tantum deus unius gentis que te colit.

Intende ad visitandas omnes gentes non miserearis omnibus qui operantur iniquitatem.

Intende ad visitandas omnes gentes ut eas que infirme sunt et peccatis onerate visitare digneris dando gratiam sanitatis et mittendo tuos predicatorum ut sicut tu es deus angelorum et deus israelitarum ita esse digneris et deus gentium quatenus eas consortes facias angelorum et israelitarum fidelium et non miserearis. id est non misereberis visitationem non imprecatorum (omnes) qui operantur pertinaciter iniquitatem scilicet qui in iniquitate perseuerant. Ergo si dei misericordiam querimus necesse est ut peccata nostra penitendo puniamus. Et vere intendes quia te aspirante.

Conuertentur ad vesperam et famem patienter ut canes: et circuibunt ciuitatem.

Conuertentur ipse gentes ab idolatria ad cultum dei (ad vesperam) id est in hac ultima etate seculi (et famem) conuertendi alios (patienter) omnes sibi incorporari et uniri per fidem desiderantes (ut canes) scilicet latrando contra hostes et circuibunt ciuitatem id est mundum ubique euangelizantes hoc potest exponi de illis qui sero conuertuntur et tamen feruentiores sunt illis qui primo venerunt. Conuertentur ad vesperam) scilicet dicentes mane nobiscum domine quoniam ad vesperam est et sic conuersi famem patienter) orandi ieiunandi bene agendi (ut canes) qui immoderatum et ardentem habent appetitum nam subitus calor longum cito teporem. Et qui tarde exijt quandoque celeritate moram compensat.

Ecce loquentur in ore suo et gladius in labijs eorum quoniam quis audiuit.

Ecce loquentur et manifeste predicabunt (in ore suo id est libere et audacter cum auctoritate ad informationem fidelium et depressionem hereticorum (et gladius) sancti spiritus quod est verbum dei (in labijs eorum) erit. Ideo autem frequens predicatio erit in labijs eorum et indignabuntur dolentes si non poterint alios conuercere quoniam erunt multi qui non audient aure audiendi et hoc est quod subdit (quoniam quis audiuit) quasi diceret pauci audi-

ent eos hinc est. **Propheta ait** Quis credidit au-
dimi nostro.

Et tu domine deridebis eos: ad nihilū
deduces omnes gentes.

Et tu domine deridebis eos qui in iniqui-
tate perseverantes non audient id est dignos de-
risione ostendes illos scilicet in iudicio cum di-
ces eis ite in ignem eternum quoniam (ad ni-
hilum deduces) tunc (omnes gentes) tales et in-
pertinacia perseverantes eorum superbiam de-
struendo et ad nihilum redigendo qui veritati
non consentiunt et reuerari nolunt. Illi sunt
fortes de se presumentes et ideo ceciderunt quia
ad te fortitudinem suam non custodierunt. Ego
autem fortis in te.

Fortitudinem meam ad te custodiam:
quod deus susceptor meus: deus meus mi-
sericordia eius preueniet me.

Fortitudinem meam id est omnes virtutes
et vires meas non ad me sed (ad te custodiam)
quia semper in ipsis tibi non meis viribus lau-
des referam non recedam a te presumens de me
quia si recedo cado si accedo fortior sis. **Et me-**
rito (quia deus susceptor meus) scilicet es susce-
ptor nature in incarnatione penitentie in iustifi-
catione anime in glorificatione et etiam ad alia
beneficia participanda: deinde mutans perso-
nam subdit (deus meus) est spiritualiter quia
(misericordia eius preueniet me) in donis et be-
neficiis qui nihil attuli cur miseret: nullus enim
dona dei meretur. **Eccce** quare non debeo de me
presumere quia non precesserunt merita mea
sed preuenit me diuina misericordia. **Et hoc.**

Deus ostendit mihi super inimicos me-
os ne occidas eos nequando obliuiscan-
tur populi mei.

Deus ostendit mihi super inimicos meos
sive de inimicis meis id est quantum circa me
misericordiam habuit demonstrauit in illis cir-
ca quos non habuit. **Deus enim** ad ostenden-
dum maiorem in suis misericordiam. **Exercet**
quandoque in alijs iusticiam in ramis superbie
precisus in seruo misericordiam suam ostendit ole-
astro. **Et tu noli superbire ne precidi merearis**
et ideo. **Deus** (ne occidas eos) Delendo o-
mnino (nequando obliuiscantur populi mei)
scilicet fideles gratiam et misericordiam dei si non
sint testes legis et mortis christi viuunt ergo an-
te oculos eorum ut per illos dei misericordiam
recognoscant et quantas gratias deo per se agere
debeant. **Sed.**

Disperge illos in virtute tua: et depo-
ne eos pector meus domine.

Disperge illos in toto mundo per omnes gen-
tes (in virtute tua) et tue potentie qua potes ut
saltem sic emendati superbie desistant et scelus
suum penitendo deplorent vel ut ecclesia ab in-
imicis testimonio veteris legis habeat quia co-
dices nobis portant (et depone eos) ab elatione
et timore superbie ut humilientur et sint obpro-
brium omnibus (pectus meus domine) qui
me protegis et defendis ut habeam testimonium
misericordie tue. Deinde ostendit quid in eis de-
poni velit dicens.

Delictum oris eorum sermonem labio-
rum ipsorum et comprehendatur in su-
perbia sua.

Delictum oris eorum depone id est dimitte
et (sermonem labiorum ipsorum) impropria
de christo dicentium depone et destrue ac de ore
et labijs eorum tolle. **Sic** fecit resuscitando chri-
stum quem perdere voluerunt quia hunc viue-
re expauerunt et in celo adorari ab omnibus gen-
tibus mirati sunt et comprehendantur in su-
perbia sua id est conuincantur et conuertantur
cognoscentes et dolentes se superbe et male egis-
se et confitentes peccata sua ut ille ignosceret qui
venerat peccata solvere. **Et factum est hoc** in
in quibusdam et postmodum fiet in pluribus.
Idcirco subiunctum est.

Et de execratione et mendacio annuncia-
buntur in consumatione: in ira consuma-
tionis et non erunt.

Et sic (de execratione et mendacio) id est de co-
quo dominum execrabantur et de eo mentiti sunt per
penitentiam et confessionem inde educi annun-
ciabuntur a predicatoribus (in consumatione)
et perfectione id est predicabuntur esse perfecti
et alijs in exemplum vite. **De ipsa enim magni-**
tudine peccati plus humiliabuntur et ea humi-
litate plus erigi merebuntur et eo magis perfe-
cti erunt quia tam execrabile peccatum se com-
misisse dolebunt ubi abundauit delictum su-
perabundet et gratia. **Et pertinet ad medici-**
nam humilitatis infirmitas hominis: nihil enim
sic impedit perfectionem ut superbia et hoc fiet
in ira consumationis id est in tali ira et vindi-
cta dei que corripiendo et emendando consu-
met eos et perficiat non in ira consumptionis que
vindicat ut consumeret et damnet: et ita conuer-
si (non erunt) tales quales ante extiterant. **Unde**
de alibi Dicitur verte impios et non erunt.

Et scient quia deus dominabitur iacob:
et finium terre.

Et) tunc (scient quia deus dominabitur iacob) id est iudeorum de iacob descendendum et non tñ eorum sed (et finium terre) id est gentium que in finibus terre erant respectu iudeorum que erant in medio quas iudei vt canes contempserunt. Tunc agnoscunt eundem deum et iudeorum et gentium esse et q non debeant gentes contemnere: omnes enim peccauerunt et gratia dei egent deponent superbiam et salutem gentium non inuidebunt quia parem suam et illorum infirmitatem cognoscunt et in angulari lapide copulati simul deum adorabunt: dicitur ergo nunc de iudeis quod supra dictum est de gentibus.

Conuertentur ad vespem et famem patientur vt canes et circuibunt ciuitatem.

Conuertentur) scilicet iudei plenarie (ad vespem) in vltima seculi etate et fine mundi (et) esuriendo ac sitiendo iusticiam (famem verbi dei) patientur vt canes) id est sicut peccatores cognoscentes se infirmos vt possint fieri sani. nemo enim insanabilior est eo qui sibi sanus videtur (et circuibunt ciuitatem) dei: et ecclesiam sanctorum vitam et mores inuestigando ex quibus ciuitas dei constructa est. **C**ei (ciuitatem) id est mundum circuibunt euangelizando. **U**nde apte subiungitur.

Ipsi dispergentur ad manducandum: si vero non fuerint saturati et murmurabunt.

Ipsi) conuersi iam digni (dispergentur) vbi q de loco ad locum (ad manducandum) id est ad alios lucrandum et incorporandum sibi in fide (si vero non fuerint saturati) fide populo: rum id est si non fuerit impletum desiderium eorum et predicatio ad votum eorum non fructificauerit (et) ipsi sicut et gentes (murmurabunt) id est dolebunt quomodo superius dictum est quoniam quis audiuit. **I**ste versus tangit prelatos qui disperguntur per dioceses suas non ad predicandum sed ad manducandum (si vero non fuerint saturati) id est ad libitum suum bene procurati murmurant pre impatientia et forte huius occasione extorquentur pecuniam. **S**ic et claustrales qui disperguntur per cameras ad manducandum ibi dimisso resectorio (si non fuerint saturati) id est ad deles-

etationem procurati (murmurabunt) extra parietem suum. **S**ed tota iam ecclesia de vtroque pariete iuncta gaudens et gratias agens subiungit.

Ego autem cantabo fortitudinem tuam et exaltabo manes misericordiam tuam.

Ego autem) iam tota ecclesia (cantabo) et cum cantico laudabo vel cum voce laudis predicabo (fortitudinem tuam) qua diabolum viciisti qua infernum spoliasti (et exultabo) corde id est cum exultatione magnificabo vel laudabo ne laus sit tñ in ore (mane) et sine dilatione ac prompter studiose (miam tuam) qua humanum genus redemisti et pctā dimisisti vel mane. i. in resurrectione quando transactis huius seculi tenebris et tentationibus apparebit sol iusticie exultabo id est exultando suscipiam (misericordiam tuam) que erit in remuneratione.

Quia factus es susceptor meus: et refugium meum in die tribulationis mee.

Quia) in presenti vita in qua tribulat omnis qui iuste viuit (factus es) ab ipsa tribulatione (susceptor meus et) ab instantibus periculis (refugium meum) tutum (in die tribulationis mee) quando scilicet gratum est: nisi enim tu suscepisses et saluasses nemo esset qui inter tot et tanta mala subsistere potuisset. **E**t ideo adhuc amplius deum p beneficiis suis laudare desiderans subiungit.

Adiutor meus tibi psallam: quia deus susceptor meus deus meus misericordia mea.

Adiutor meus) id est cooperatores in bonis (tibi psallam) id est bona opera que te aspirante et auxiliante gessi tibi ascribam et merito (q) tu (deus susceptor meus) es) nunc ad gratiam et tandem ad gloriam qui etiam susceptus deificas et hoc non imputo meritis meis sed misericordie tue quia tu ipse (deus meus) qui me creasti es (misericordia mea) q me saluasti quasi diceret vt pro multis vno verbo singula beneficia tua et te plenius explicem tu es misericordia mea quia totum gratis das cui proprium est misereri semper et parcere. **C**um multa dixit non tamen omnia sed in hoc vno omnia comprehendit. **A**tendens enim omnia bona quecumq habere possumus siue in natura siue in conuersione in fide: in spe in charitate in iusticia in timore domini in bonis moribus totum non esse nisi ex illius donis et misericordia: ita

conclufit deus meus misericordia mea: nō in-
uenit impletus bonis dei quid appellaret deū
nisi misericordiam suam. **D**ulce nomen sub
quo nemini desperandū est omnes consolans
omnes ad conuersionē inuitans. Si peccata
nostra nobis tñ dimisisset utiq; misericors res-
cte dici potuisset. Nunc quia et peccata dimi-
sit et insuper dona addidit et quod incredibile
erat etiam celestem gloriam immeritis peccato-
ribus donauit non solum iam misericors dici-
tur sed ipsa misericordia digne appellatur. Di-
cat ergo voce et corde ecclesia dicat vnaqueq;
fidelis anima deus meus misericordia mea.

Oratio.

Omnipotens domine cuius virtutem et mi-
sericordiam matutino laudamus in tempore
fortitudinem nostram oramus vt custodias et
ab omni obscuritate tenebrarum erui matu-
tino lumine decoreremur. Per do.

Psalmus de oratione pphete pro re-
gni israel reformatione et ecclesie pro ce-
leri iudeorum et gentium de peccato ad
iusticiam commutatione.

ps. lix.

Deus repulisti nos
et destruxisti nos: iratus es et miser-
tus es nobis.

Auctor psalmi ppheta dauid Titulus talis
est. In finem pro his qui commutabuntur etc.
Et est sensus psalmus ille dirigens nos in fi-
nem id est in christum agit pro his id est de his
qui commutabuntur de veteri vita in nouam
in simili inscriptione suscepta per fidem scilicet
quia credunt christum regem iudeorū et tran-
seunt in regnum christi a regno diaboli: com-
mutabuntur dico non sibi sed ipsi dauid id est
christo vt iam ei viuunt et seruiant et hoc eun-
do et transeundo in doctrinam id est in prece-
pta eius bene viuendo et bene docendo scdm
ea: commutabuntur autem per hec cum id est qz
ipse dauid id est christus succedit igne dei et cha-
ritatis mesopotamiam syrie id est mundum vo-
catione ad fidem eleuatum et sublimem in vir-
tutibus factum: me sopotamia enim alta voca-
tio syria vero sublimis interpretatur: et tamen
prius in eo succendit et humiliavit syriam so-
bal id est sublimitatem vane venustatis: so-
bal namq; vana vetustas interpretatur. Qui
enim prius erat sublimis altitudine vana et ve-
luta incensa humiliatur vt melius exaltetur et

innouetur. Et ita conuertit ab errore Joab:
id est inimicum scilicet iudaicum populum et
percussit id est commouit de infidelitate ad fi-
dem edom id est terrenum scilicet gentilem po-
pulum terrenis deditum et hoc in valle salina-
rum id est in humilitate que est condimentum
omnium virtutum sicut sal ciborum percussit
dico duodecim milia id est omnes de quatuor
mundi partibus ad fidem sancte trinitatis co-
gregatos: per mille perfectio intelligitur: et per
duodecim milia totus mundus percussus de-
signatur. Materia: commutatio conuerforum
de peccato ad iusticiam et eorundem ppter cul-
pam repulsiuam receptio ad gratiam. Inten-
tio: monere vt nemo contempnat istas percus-
siones sed patienter aduersa huius mundi se-
rat quia per hoc habebit commutationem de
peccato ad iusticiam et etiam de mortalitate ad
immortalitatem. Sententia in generali pro-
pheta in isto psalmo in persona sua lamenta-
tur de multiplici desolatione terre et populi isra-
el propter peccata sua deprecans deum deuotē
pro reformatione et liberatione a miseria. Vel
in persona conuerforum ad deum peccatur pro
culpe remissione et gratias agit pro vocatione
referens deuote post tantam sue dampnatio-
nis miseriam quantam sint consecuti miseri-
cordiam. Postquam ergo supra orauit p gen-
tium et iudeorum conuersione nunc tam de ius-
deis qz gentibus vocati gratias referunt et pos-
teris exemplum deo gratias referendi se pro-
ponunt. Sententia in speciali propheta er-
go in voce percussorum in melius mutatorum
ait **D.**

Deus repulisti nos) et profecisti extra pro-
tectionem tuam in manus hostium (et destru-
xisti nos) id est destrui permixisti propter pec-
cata nostra (iratus es) scilicet contra nos vindi-
ctam exercendo (et misertus es nobis) in pie co-
seruando.

Commouisti terram et conturbasti eaz
sana contritiones eius quia commota
est.

Commouisti terram) scilicet israel id est ba-
bitantes in ea terrore aduersariorum (et con-
turbasti eam) permittendo hostes occupare lo-
ca eius sed nunc oro (sana contritiones eius)
id est miseras et afflictiones (quia commota est)
et conturbata fugientibus habitatoribus pre-
timore.

Constidisti populo tuo dura: potasti nos

Vino compunctionis.

Ascendisti populo tuo dura afflictiones scilicet et flagella quibus dure castigasti eum propter peccata sua (potasti) et repulisti (nos vino compunctionis) id est meroris scilicet tribulatione et dolore quibus purgatur patiens ut vulnus vino.

Dedisti metuentibus te significationem: ut fugiant a facie arcus.

Dedisti metuentibus te significationem id est aliqualem noticiam per has percussiones ut his exercitati (fugiant a facie arcus) id est a presentia iusticie tue que extenta est ad percipiendum peccantes ut metuant te qui tam graviter punis delinquentes. Et.

Et liberentur dilecti tui: saluum fac dextera tua et exaudi me.

Ut liberentur ab oppressione et deiectione sua (dilecti tui) scilicet populo israel qui dicitur deo dilectus. Unde oro (saluum fac) ipsum populum israel (dextera tua) id est per dexteram tuam scilicet per favorem tuum vel potentiam (et exaudi me) pro me et populo meo deprecantem. Deinde convertit se ad auditores suos ut confirmet eos dicens.

Deus locutus est in sancto suo: letabor et partibor sibi in am: et conuallem tabernaculorum metibor.

Deus locutus est in sancto suo id est de oreculo vel in propheta nathan promittendo mihi quod ego david (letabor) prosperitate in regno quod et partibor sibi in am id est terram sibi scilicet restituendo eam antiquis habitatoribus qui expulsi sunt per alienigenas (et conuallem tabernaculorum) scilicet sochor que nunc occupata est a philisteis (metibor) id est secundum me furas debitas restitutam israelitis. Et hoc bene possumus facere quia fortissimos populos habeo mihi fauentes et obediens. Nam.

Deus est galaad et meus est manasses: et ephraim fortitudo capitis mei.

Deus est in adiutorium mihi (est galaad) id est ille populus sic dictus habens possessionem terre galaad transiordanem qui famosus erat robore propter iephthae galaaditem iudicem israel (et meus est manasses) qui etiam erat populus famosus robore propter gedeonem et abimelech iudices israel qui de hoc populo erant et ephraim fortitudo capitis mei id est fortitudo mea capitanea et principalis est ephraim que inter ceteras tribus robustior et populo

sior erat.

Juda rex meus: moab olla spei mee.

Juda rex meus est et legifer cui competit inter alias tribus ut habeat ducatum et regnum propter reges qui sunt ex ea nec tamen populi israel elise mihi adherent sed etiam extranei populi mihi serviunt et confederati sunt. Unde subdit moab olla spei mee id est spero in deo: quod terra moab erit mihi subdita ad serviendum sicut olla ad suum ministerium.

In idumeam extendam calciamentum meum mihi alienigene subditi sunt.

In idumeam extendam calciamentum meum id est calcabo eam incedendo pede calcato ac subiiciam et suppeditabo eam per plenam victoriam (mihi alienigene) scilicet palestinis et ceteris nationes in circuitu regni mei (subditi sunt) et subiecti. Ita dixi in idumeam et subiiciam eam Sed.

Quis deducet me in civitatem munitam quis deducet me usque in idumeam.

Quis deducet me in aliquam (civitatem munitam) scilicet idumeam ut subiiciam eam immo (quis deducet me usque in idumeam) ut audeam aggredi ad eam subiiciendam ubi multi fortes et bellicosi erant.

Nonne tu deus qui repulisti nos et non egredieris deus in virtutibus nostris.

Nonne tu deus deduces quasi diceret nullus alius nec etiam aliquis de fortibus populis quos nominavi potest hoc facere sed tu solus deus (qui repulisti et proiecasti nos) a protectione et defensione tua faciendo tribulati (et non egredieris deus) nobiscum (in virtutibus nostris) sed in tua virtute ut protegas nos. In sua enim virtute non in nostra deus operatur. secundum historiam futurum ponitur pro preterito id est non egressus fuisti immo sic piecisti nos ut non egredieris (in virtutibus nostris) et ceteris virtutibus nostris id est ne protegeres nos ab hostibus sicut solet dux egrediens. Et ideo.

Da nobis auxilium de tribulatione: et vana salus hominis.

Da nobis auxilium quo liberemur (de tribulatione) qua ab hostibus vexamur (et) id est quod sine auxilio tuo (vana est salus hominis) id est que speratur ab homine et ideo maledictus homo qui ponit hominem brachium suum. Et convertens sermonem ab homine loquitur de deo in tertia persona dicens.

In deo faciemus virtutem: et ipse ad nos

hilum deducet tribulantes nos.

In deo id est auxilio et foudore dei non in viribus nostris (facimus virtutem) id est virtuosam facta contra hostes et ipse ad nihilum deducet) conculcando et subijciendo in seruitutem (tribulantes nos) et aduersantes nobis ut per nihil eos habeamus. Mystice autem legitur sic.

Deus repulisti nos et destruxisti nos: iratus es et misertus es nobis.

Deus repulisti et destruxisti nos) nobis auxilium subtrahendo ac tentari et peccare permitiendo (iratus es) propter peccata nostra iustam vindictam in nos exercendo (et misertus es nobis) propter bonitatem tuam cum ad te reuertemur penitendo ad hoc irasceris ut miserearis ipsa ira tua misericordia est: et exponit quomodo sit misertus dicens.

Commouisti terram et conturbasti eam: sana contritiones eius quia commota est.

Commouisti terram id est terrenos vomere predicationis (et conturbasti eam) salubriter ad penitentiam. prius commouetur a timore domini: deinde conturbatur ex dolore peccati (sana contritiones eius) id est remoue ab ea miseriae quas sustinet vel peccata pro quibus cor commotum habet et dignum est ut sanes (quia commota est) et gratie tue commouenti per liberum arbitrium consensit. Sic autem mutato in melius hominem iam dura et aspera subsequuntur unde et subditur.

Ostendisti populo tuo dura: potasti nos vino compunctionis.

Ostendisti populo tuo) sic in melius mutato (dura) et aspera ut te attentius quereretur. Unde scriptum est omnes qui volunt pie vivere in christo persecutionem patiuntur (potasti nos vino compunctionis) id est delectari nos fecisti poculo passionis et tribulationis sicut vinum delectat potantem quia tribulationes per charitatem sunt delectabiles et si per infirmitatem carnis graues. Vel (potasti nos vino compunctionis) id est suauitate lachrymarum penitentiae confessionis iste autem passionis potus non perdens est sed medicina vrens unde subiungitur.

Dedisti metuentibus te significationem: ut fugiant a facie arcus.

Dedisti metuentibus te significationem ut fugiant a facie arcus) id est per tribulationes temporales significasti tuis fugere a presentia

futuri minantis iudicii et ab ira ignis eterni. Istum arcum fugit qui a peccatis cauet. Beatus autem iudicii arcus dicitur quia arcus quanto plus retro tenditur tanto impetuosius ferit: ita et iudicii quanto magis differtur tanto grauius non conuersis erit. Cuius nobis sit significatio per penitentiam quia si hic tam asper deus nos punit quid in futuro faciet. Et.

Ut liberentur dilecti tui: saluum fac dextera tua et exaudi me.

Ut liberentur dilecti tui) in die ire ad hoc quod per significationes presentium malorum dantur ut ab eternis malis domini dilectores liberentur et ut hoc fiat exorat dicens (saluum) me (fac) dicit generalis iustus collocando in (dextera tua) id est in potentioribus bonis tuis in beatitudine perpetua ubi est salus vera quasi diceret: qui sic in presenti nos ad salutem erudis perscutione ponendo ad dexteram tuam salubriter perscussos (et exaudi me) quia non temporalia sed eterna peto que tu precipis petere. Et hoc autem scio quod saluabit dextera tua quoniam.

Deus locutus est in sancto suo: letabor et partabor sibi in am: et conuallem tabernaculorum metabor.

Deus pater locutus est in sancto id est in filio (suo) in quo promisit hanc saluationem nouissime diebus istis. In qua locutione ego fidei populus seu ecclesia (letabor) de his quos assumam in partem mei: quia et partabor sibi in am) id est diuidam gentes seu gentiles qui designant per sibi in am ubi habitant gentes: non enim omnes est fides sed alij credunt alij non credunt et eorum qui credunt alij viuunt bene: alij male. diuiduntur ergo nunc fide et moribus diuidens in iudicio omnes ad dexteram hedi ad sinistram (et conuallem tabernaculorum) que fecit ibi iacob id est gentem iudeorum ab iacob descendenti que per illam vallem intelligitur etiam (metabor) et diuidam quia alij crediderunt alij non nam transierunt inde qui crediderunt foris reliquie remanserunt. Nec iam diuisio demonstratur cum subinfertur.

Deus est galaad te meus est manasses: et ephraim fortitudo capitis mei.

Deus est galaad id est mee societatis est numerus martyrum: galaad enim interpretatur aceruus testimonij et per aceruum testimonij multitudinem martyrum designatur quia martyres grece testes dicti sunt latine (et meus est manasses) qui obliuiscis prioris vite et status in anteriora cum apostolo se extendit. Manasses etenim interpretatur apud nos: obliuio seu oblitus.

(et effraim) id est hii qui bonos fructus et in se et alijs faciunt scilicet doctores ecclesie: effraim enim interpretatur fructificatio: sunt fornicatores capitis mei id est christi dicit ecclesia quia christi membra infirmiora sustentant.

Juda rex meus: moab olla spei mee.

Juda rex meus id est confessores rectores enim scilicet ecclesie: iudas enim interpretatur confessio vel christus qui est de tribu iuda nasciturus erit rex meus (moab) qui interpretatur abutens lege scilicet gentium populus est olla buliens quia infert tribulationes que est (spei mee) quia facit me plenius sperare non deficere: tribulationes enim maxime non oriuntur aduersus ecclesiam nisi a malevolentibus lege. Sicut autem in olla cibi sic in tribulatione excocti sunt sancti. **Aperte vero dicitur olla spei in eo quod spes sanctorum venit a tribulatione.** In hac olla tribulationum constituta quantam speciem habeat ecclesia audiamus.

In ydumeam extendam calciamentum meum mihi alienigene subditi sunt.

In ydumeam que interpretatur terrena siue sanguinea (extendam calciamentum meum) id est euangelium quo munitur vita gradientium in mundo. q. d. buliat olla quantum potest seuiat mundus quantum valet ego usque ad terrenos et sanguineos extendam predicationem meam et sic mihi etiam (alienigene subditi sunt) illi qui non pertinent ad genus meum ad hereditatem meam. Multi enim veniunt ad fidem qui non pertinent ad hereditatem: multi adorant christum qui non sunt regnaturi cum christo: quia multi sunt vocati pauci vero electi. Et ne hoc videretur viribus suis attribuere commendat gratiam dei deducentem cum subiungit.

Quis deducet me in ciuitatem munitam quis deducet me usque in ydumeam.

Quis deducet me in ciuitatem munitam id est in iudeam que munita recte dicitur videlicet patriarchis et prophetis legibus quoque et varijs institutionibus ad hanc primum predicatum est euangelium (quis deducet me usque in ydumeam) id est in vniuersam gentilitatem ut multi ex gentibus mihi incorporentur et societate membrorum ciuitas ampliatur. Regat hoc ab homine fieri posse. hoc enim a sola fieri poterat deitate. Unde subdit.

Nonne tu deus qui repulisti nos et non egredieris deus in virtutibus nostris.

Nonne tu deus facies hoc quod (repulisti nos) exponens nos periculis et sinens tribulari. Tu ipse qui repulisti deduces: tu ipse qui iratus es

misereberis: non enim continebis in ira tua misericordias tuas. Deduces ergo et tamen seuiet mundo non egredieris (deus in virtutibus nostris) quando fortiter factum sumus pro defensione fidei id est non ostendes potentiam tuam qualem ostendisti olim patribus quando eorum fortitudini cesserunt gentes. Tamen diuersis tormentis nos extra cruciantibus non deseres sed tunc nobis intus operaberis et sic magis et melius deduces quia sic videmur non per temporali vita pugnare sed per eternam. Tu ergo deus qui non egredieris in virtutibus nostris quia non dabis temporale auxilium da sempiternum hoc est quod subdit.

Da nobis auxilium de tribulatione: et vana salus hominis.

Da nobis auxilium sempiternum in futuro (de tribulatione). id est propter tribulationes quam hic sustinemus non perimus ut amoneas tribulationes scilicet ut ipsa tribulatio sit nobis fructuosa et in auxilium ut inde subuenias. **Ubi deserere videris** Et ideo non petimus hanc salutem humanam et id est quia vana et fallax est (salus hominis) transitoria et temporalis. Audiant hec qui spem suam in potentibus hominum vel in terrenarum diuitiarum splendoribus ponunt quia (vana) est (salus hominis) et deus solus oporietur tribulationibus nostris prestat auxilium. Merito ergo subdit ecclesia.

In deo faciemus virtutem: et ipse ad nihilum deducet tribulantes nos.

In deo faciemus virtutem vincendo inimicos non in gladio: non in equis: non in potentatu exercitus: quia deus erit exercitus et victoria nostra. Unde subdit (et ipse ad nihilum deducet tribulantes nos) et impugnantes et a spe eternitatis reuocare conantes tam vicia quam inimicos visibiles et invisibiles reprimendo et eorum seuiam annihilando faciemus et nos virtutem in domino ut ab omni tribulatione et tentatione liberi esse mereamur. In ipso sit fortitudo nostra in ipso sit omnis nostra gloria et nulla preualebunt aduersa. Nam si deus pro nobis quis contra nos.

Oratio.

Omnipotens mitissime deus humani generis restaurator et rector: qui fideles tuos sic deponis ut erigas: sic humilias ut ad celorum regnum perducas: in te credentium corda pia miseratione custodi: ut ad confessionis tue remedia fugientes sanans contritionibus eterna felicitate te largiente perfrui mereantur. Per dominum.

Psalmus de oratione ecclesie vndique preste et de gratiarum actione pro multiplici beneficio iam recepto et in futurum recipiendo.

ps. lx.

Exaudi deus deprecationem meam intende orationi mee.

Auctor psalmi ppheta dauid.

Titulus talis est. In fine in hymnis psalmus dauid: hoc est psalmus iste dirigens nos in finem id est in christum est in hymnis id est in laudibus exhibendis dauid id est christo. Materia oratio laus et gratiarum actio ecclesie pro multiplici beneficio recepto et in futurum recipiendo. Intentio: monere fideles ad faciendum ista semper et ad perseverandum in eis usque in finem. Sententia in generali ppheta in isto psalmo in persona ecclesie humiliter exaudiri petit: beneficia recolat: et per beneficiis laudes promittit: post supra dictam ergo gratiarum actionem vocatorem ad fidem admonet nunc suo exemplo ecclesia auditores ut per dei beneficiis in gratiarum actione permanant quod et in presenti peccatorum veniam et virtutum gratiam sunt consecuti et in futuro premium beatitudinis habituri. Sententia in speciali. Ecclesia ergo de tota ore quasi unus hic clamat. (Exaudi deus deprecationem meam) mala a me amouendo et auertendo (intende orationi mee) bona mihi conferendo et in me conseruando. Deprecatio est que assidua est: et hominibus etiam offertur: oratio est que tantum deo offertur: postquam dicit exaudi prius addidit intende ut videlicet gratanter et vultu dignetur exaudire. Nam orationi nostre intendit deus cum gratanter suscipit quod oramus. Non nullos enim aliquando exaudit iratus non tam ad salutem quam ad damnationem. Et quia ecclesia toto orbe terrarum diffusa est vndique se clamare insinuat cum subiungit.

A finibus terre ad te clamaui dum anxietur cor meum: in petra exaltasti me.

A finibus terre id est vndique ex omnibus partibus mundi (ad te) non ad alium (clamaui) re deuote inuocando (dum anxietur cor meum) id est in anxietate et molestiis per quas tamen sit noster perfectus. Clamor noster ad deum est nostrum desiderium. Quanto quisque plus desiderat tanto plus clamat deinde sequitur clamor ex auditio. quod d. anxietur cor sed non ideo vincit cor quia (in petra) id est in christo et in fidei soliditate (exaltasti me): et fundasti quod super hanc petram edificata est ecclesia. Et bene ait exal-

tasti quia iustus qui ex fide vivit cuncta temporalia transcendit et in celis conuersationem habet. Exaltatum quoque.

Deduxisti me quia factus es spes mea turris fortitudinis a facie inimici.

Deduxisti me de virtute in virtute et de bono in melius (quia factus es spes mea) de vita et gloria eterna habenda et turris fortitudinis id est fortis defensio tuorum (a facie) id est a presentia et impugnatione (inimici) visibilis et inuisibilis. Talis munio est nobis deus in qua et ab inimico securi esset ipsum inimicum etiam iaculari possumus. Non sic esto in ista turri vaces ibi et sufficiat tibi quia hostis tela non perueniunt ad te. Age ibi aliquid non cessent manus: verba dei: fides tua: spes tua: et opera tua bona tela sunt et gladij interficientes inimicum. Tali ergo munitione confortatus perseverare se promittit dicens. Et ego hac turre munitus.

In habitabo in tabernaculo tuo in secula: ptegar in velamento alarum tuarum.

In habitabo in tabernaculo tuo id est in concordia permanebo in unitate fidei pugnabo et tibi militabo (in secula) id est usque dum paguntur secula scilicet usque in finem seculi quia ecclesia usque in finem seculi est duratura et deo militatura. Non enim qui ceperit sed qui perseverauerit usque in finem hic saluus erit. Et si impugnatione tentationum occurrat ego (ptegar) id est tua protectione muniar et defendar ab estu tentationum (in velamento) et in umbra (alarum tuarum) id est in munimine tue misericordie et potentie que omnem auertunt lesionem. Vel alie iste sunt paterna severitas et materna pietas illa ad castigandum hec ad consolandum ergo per unam iuste punit contra presumptionem: per alteram misericorditer parcat contra desperationem. Et ideo certus sum de protectione.

Quoniam tu deus meus exaudisti orationem meam: dedisti hereditatem timentibus nomen tuum.

Quoniam tu deus meus exaudisti orationem meam de percipiendis bonis quia a finibus terre ad te clamaui quia dedisti hereditatem eternam scilicet regnum beatitudinis quibuscumque (timentibus nomen tuum) non enim est distinctio sed in omni gente qui timer deum acceptus est illi et dicit dedisti in preterito quia iam dedisti in spe vel quia iam in quibusdam est incipit in re: beneficia autem collata argumentum sunt futurorum: vel ponit preteritum pro futuro propter nimiam certitudinem. Admonemur hunc non cess-

fare orando quamdiu tempus est tentationis.
Oratio frequens diaboli iacula submouet et
hec prima est virtus aduersus tentationum in-
cus. Nihil vtilius potest facere seruus dei
in hoc seculo q̄ orare deum. **O**ratio serenat cor
Abstrahit a terrenis mundat a vicijs: subleuat
ad celestia: reddit capacious et dignius ad acci-
pienda bona spiritualia: perseveremus ergo in
oratione et timore nominis dei quatenus cele-
stem promereri possimus hereditatem. Deinde
de exponit quam hereditatem daturus est de-
us dicens.

Dies super dies regis adjicies: annos
eius vsq; in diem generationis et gene-
rationis.

Dies scz eternitatis seu eternos (adjicies) id
est appones (super dies) temporales (regis) no-
stri christi quibus si christus in presenti regnat
in ecclesia et ipsi viuunt in christo vt post hos
dies transeuntes etiam regnet in sanctis et ipsi
cum eo in diebus illis qui non habent finem.
Deinde alijs vbi idem repetit dicens et adjici-
es (annos) scz eternitatis super (annos eius)
temporales quibus in presenti nobiscū est: adjicies
inquam (vsq; in diem generationis) presentis
et tpalis (et generationis) future et eterne qz hi
dies et anni sunt vnus dies qui continet et tran-
scendit secula presentis et future generationis.
Et hec dies est eternitas. q. d. eandem heredita-
tem dabis eis in qua est christus rex noster vt
regnet cum eo in eternū. Ipse enim rex cum ge-
neratione sua.

Permanet in eternum in conspectu dei
misericordiam et veritatem eius quis re-
quiret.

Permanet post annos presentes in eternū
in conspectu dei id est in manifesta dei visione
vbi presto est ad miserendū omnibus sic et illi
ibidem pmanebunt: hoc est autē sanctorū mer-
ces scz gloria visionis dei. Et quia tanta est dei
remuneratio et tanta est beatitudo ergo miseri-
cordiam eius qua in presenti peccata dimittit:
(et veritatem eius) qua in futuro pmissa reddit
quis (requeret) id est iterū et iterū queret. s. ad hoc
vt imitet eum. q. d. pauci misericordia dicat qz
nō nostra merita attendit deus sed bonitatem
suam vt peccata nostra nobis dimitteret et vitā
eternā pmitteret: veritas autem qz nō fallit red-
dere quod pmissit. agnoscamus et nos hic eam
et faciam⁹ hic misericordiā circa infirmos cir-
ca egenes circa etiā inimicos nostros: veritatē
vero nō peccando nec adjiciendo pctm̄ super
peccatū. Ideo autem sub interrogatione quasi

inuitado dicit quis requiret quia quāuis hoc
ineffabile bonū sit pauci sunt tamen qui requi-
rant aut requirentes pseuerent. Tanta est hu-
mana miseria in tantū abūdat iniquitas vt in
requirenda vanitate et mendacio sint multi: in
requirenda misericordiā et veritate sint pauci.
Nos autem de paucis his esse studeam⁹ vt cū
electis dicere possimus quod subdit.

Sic psalmum dico nomini tuo in secu-
lum seculi: vt reddam vota mea de die
in diem.

Sic psalmum dico rē. q. d. sub hac spe po-
sitis qz spero te daturū mihi hereditatē in fu-
turo et me mansurū in eternū in conspectu tuo
(sic psalmū dico nomini tuo) id est sic bñ ope-
rabor ad honorē nominis tui. **E**t (sic psalmū
dico) predicando et opere complendo seu hym-
nisando et bene operando (in seculū seculi) id ē
quādiū durabit hoc seculū qz non ad tempus
hoc est agendū (vt reddā vota mea) bonorū ope-
rum que voueo vl' meipm̄ quem deuoni in ba-
ptismo (de die in diem) id est assidue p singulos
dies vt tandem pueniam ad illū diem vbi in
eternū tibi psallam. Si vis in eternū psallere
redde vota tua in isto die donec puenias in il-
lum diem vbi psallas sine fine.

Oratio.

Anticitatū nostrarū misericordissime cōso-
lator deus: ptege familiā tuā a facie inimici vt
a te turre fortitudinis p̄munita inhabitaretur
bernacula mereamur eterna. Per do.

Psalmus de obedientia deo debita
et in tribulatione patientia ac de conhi-
dentia in deo bona sed in hominibus et
terrenis omnibus vana.

Ps. lvi.

Donne deo subie-
cta erit anima mea ab ipso enim salu-
tare meū.

Auctor psalmi. ppheta dauid. Titulus hic ē
In finem pro ydibun psalmus dauid. id est
psalmus iste est dauid pphete qui hic loquitur
habitus p ydibun id est agens de trāsiliēte.
transiliēte dico in finē id est in christū et inui-
tante nos ad sūmum bonū. Quia enim voca-
ti ad fidem auditores ad permanēdū in grātia
rum actōne sua monuerunt iam tanquā trans-
siliētes et superiores effecti suos inferiores ad
exemplum sue humiliatis et patientie ac con-
temptus diuinitatū et temporalium hortant. Ma-
teria obedientia deo debita et in tribulatōe pa-
tientia in deo p̄fidētia bona s; in hoibz terre